

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 20. kesäkuuta 2011

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 6 56. vuosikerta

Pyhäjärvi ja Sakkola esittäytyivät naapureilleen

Suvannon seudun pitäjäh-
teisöjen jo perinteeksi tul-
leella kevätmatkalla olivat
tällä kertaa tutustumisvuorossa Pyhäjärvi ja Sakkola. Matkaan mahtui pitäjien muistomerkkeihin ja muihin käyntikohteisiin tutustumista kuin myös lintu- ja kasvimailman seuranta.

Tällä kertaa päästiin koluamaan myös Taipaleenjoen taistelumaastoja, vaikka kuoppaisia tieteä jouduttiin kolkuttelemaan puoli päivää ja viime kesän myrskytuhotkin tekivät vielä haittaa etenemiselle.

Matkaan kuului myös yhteinen illallinen venäläiskuntien edustajien kanssa, joita saapui paikalle kymmenkunta henkeä.

Kuten Karjalanmatkoilla ennenkin, ensimmäinen päivä kului perille matkustamiseen ja Musakan Lomarentaan majoittumiseen.

Pyhäjärvelle varattu tutustumispäivä aloitettiin käymällä kirkkomaalla, sankarivainajien ja vapaussodan sekä lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkeillä. Muistomerkeille laskettiin kukkatervehdykset ja kuultiin alueiden historiasta sekä alueiden ja muistomerkkien

kunnostushankkeista, joista Pyhäjärvi-Säätiön toimesta on tehty.

Taubilan kartanon – jonka viimeksi ennen sotia omisti Fazerin suku – reheviä maisemia ihasteltiin Pyhäjärven rantamilla. Vastamuokattu maa näytti mitä parhaimmalta viljely- ja kasvimaalta, mutta loppukesä tulee näyttämään alueen vit-sauksen: jättiputken, joka on vallannut järkyttävän paljon Pyhäjärven maastoja. Tuholaiskasvi oli jo toukokuun puolivälin jälkeen voimissaan raparperinko-
koina kasvustoina.

Joitain Taubilan kartanon aikaisia omenapuita maastosta havainnoitiin, samoin jättimäisiä tammia, joiden ikävuosia voi vain arvailla. Pyhäjärvi-Säätiön ”pitkät puheenjohtajat” **Yrjö S. Kaasalainen** ja **Esko Pulakka** saivat juuri ja juuri kätensä yhteisvoimin yhden suuren tammen ympärille.

Muutamat matkalaiset halusivat kaivaa mukaansa myös kasvillisia muistoja. Rautulaisten puheenjohtaja **Markku Paksu** lapioi muovikasseihin kolme juurakkoa: tammen, vaahteran ja sireenin – ja joutui tästä hyvästä tullimiehen

puhutteluun. Omalla autol-
laan liikkunut Markku lähetti takaisin kotiin päästyään seuraavanlaisen tekstiviestin: ”...terveisii täältä tynkäsuomest...tulli satti miut huligaaniks ko ol noita vaahtera ja syrreeni taimii, rauhottu ko mie sanoi jot karjala takas vaik taimi kerrallaa...

Taubilan mäellä sijaitsevan tsasounan ympärillä näkyi edelleen viime kesän myrskytuhoja: valtavia sijoilta nousseita juurakointa ja kumollaan olevia puunrunkoja retkotti yhä ympäristössä – kuin myös muualla matkan varrella.

Taubilan ja Pyhäjärven asemanseudun maisemissa on menossa uudisrakentamista, kuten varsin siistiltä ja nykyaikaiselta näyttänyt pienkerrostalo asfaltoituine parkkipaikkoineen.

Pikavisiitti tehtiin Pyhäjärven rautatieasemalle, mistä voi astua Pietari-Käkisalmi-junaan.

Pyhäjärven keskustassa paikallistettiin pitäjän hallintokeskus (kunnantalo), ja heti aamulla sikäläiset torikauppiat virittivät kojujaan. Talvella jääpatsaana näyttäytynyt vesitorni oli

luonnollisesti sulanut, toivottavasti oli taas toiminnassa.

Koska matkan yksi teema oli keväisen linnuston ja kasviston tarkkaileminen, suuntasimme seuraavaksi Kahvenitsa-järven maisemiin. Siellä matkalaisia opastivat luontoharrastajat, Pirkankaan Lintutieteellisestä Yhdistyksestä pyhäjärveläisjuurinen **Anne Viitalaakso-Kaasalainen** ja **Jarmo Koivisto**. Näkymiä tarkkailtiin kiikareiden ja kaukoputken avustuksella, ja kuuloelimet ovat tietysti tärkeä apu linnunlauluja tunnistettaessa. Loppumatkalla Anne summasi, että heidän toiveensa lintubongauksen suhteen oli ylittynyt: tavoitteena oli 80 lajia, ja listaan kertyi varmoja havaintoja 84.

Kahvenitsan maisemista matkattiin kohti Lahnavalkamaa ja Salitsanrantaa, missä nähtiin mm. nykyaikaisen ”hajuttoman” sikalayrityksen rakennukset. Vanhan koulun rantamilla nautittiin retkikahvit, ja jatkettiin sitten matkaa kohti Pyhäjärven Riiskaa, Rantakylää ja Vuohensaloa. Vuohensalon ilmajuurimännyn ja hiekkarannan maisemis-
sa ”Laatokan uimaseura” sai taas uusia jäseniä. Käkisalmessakin piipahdettiin ennen paluuta majoituspaikkaan Musakalle.

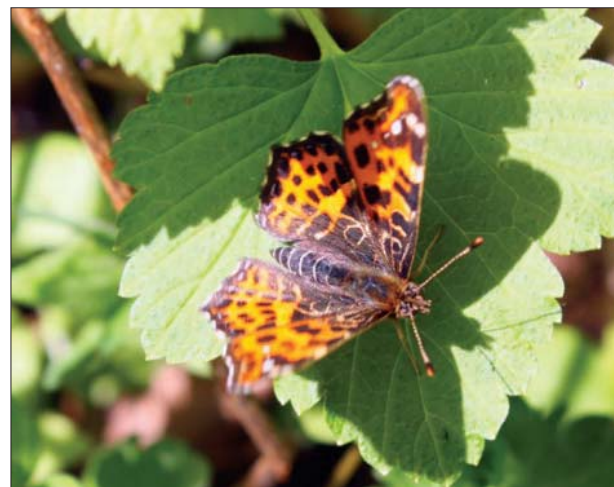
JATKUU sivuilla 6-7

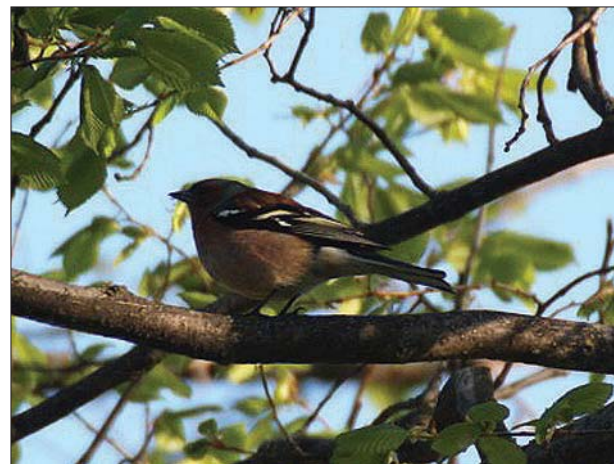
Taubilan tammen ympärystä mittaamassa Esko Pulakka ja Yrjö Kaasalainen. Kuvassa oikealla Antero Pärssinen Pyhäjärven lahjoitusmaatalonpoikien muistopatsaalla. Kuvat: Marjo Ristilä-Toikka.

Luontohavainnot Karjalasta

Karttaperhonen.

Karjalanpeippo Pyhäjärvellä.

Käenkaalikukki Karjalassa kauniimmin.

Punamaljakkaat Kannaksella keväällä 2011. Kuvat: Anne Viitalaakso-Kaasalainen.

20. kesäkuuta 2011

Kuvassa Pyhäjärveä Matti Kukon rannasta 1937. Kuva säätiön arkistosta.

Mitä siitä kertoisin?

Juhlissa ja näyttelyissä Pyhäjärveä esittelevän taulun uusimisen aika oli tullut. Taulun asiamäärä kuvineen on rajallinen, koska tekstin on oltava selkeästi luettavaa vähän kauempaakin. Mahdolliset pitäjän erityispiirteet tulisi mainita. Pyhäjärven karttaa katsellessani tuli hakematta mieleeni Jukka Kuoppamäen laulun sanat ihan kirjaimellisesti. "... mitä siitä kertoisin, kysyjille vastaisin... kunnes tiesin vastauksen: Siniset on järvet, sinisyyttä heijastaen..."

Vierailtuani ensi kertaa juurillani, havainto oli ilmaston lämmin pehmeys elokuun lopulla Laatokan ja Suomenlahden välisellä kannaksella. Laatokan rantaa 42 kilometriä, Pyhäjärvi keskellä pitää, sekä muut järvet, lammet ja joet. Olihan siellä vielä pystyssä matkakumppaneilleni tuttuja rakennuksia, joiden kunto heitä kyllä suretti. Rakennuksia oli korjailtu kaikkea mielikuvitusta käyttäen. Niissä oli asuttu lähes 50 vuotta ja tehty pakolliset korjaukset niillä materiaaleilla, mitä oli jostain saatu.

Kaikesta tästä puutteesta huolimatta sain vaikutelman, että siellä asui varsin tyytyväistä väkeä. Talojen pihossa oli hyvin hoidetut kukka- ja kasvimaat ja ympärillä luonnon rikkaus. Kävelymatkan etäisyydeltä löytyi marja- ja sienimetsä, kalastusvesi ja uimaranta.

Ensimmäisestä matkasta on kulunut pari vuosikymmentä ja paljon on tapahtunut kautta maapallon. Ihmisten tekemiä rakennelmia on tuhoutunut hyökyaalloissa, tulivuorenpurkauksissa, tulvissa, hirmumyrskyissä, terrori-iskuissa ja ties missä. Kuitenkin maa pysyy - niin myös vesistöt. Kotiseutumatalaiset ovat saaneet käydä tutuilla rannoilla.

Varmaan kaikilla Pyhäjärveltä lähteneillä oli se oma uimaranta, jossa oli opittu uimaan ja vietetty onnellisia kesäpäiviä. Isäni uimapaikka oli Räihänranta Pyhäjärven rautatieaseman lähellä. Äitini muisteli Kahvenitsanjärveä.

Tästäpä tulikin mieleeni, että lukijat voisivat kertoa lehdessä omasta rannastaan. Muistoja on varmasti uimisesta, kalastamisesta, pyykinpesusta, juhannuskokosta, jäännostosta ym. Kertomusten ei tarvitse olla pitkiä. Kuva kertoisi lisäksi paljon.

Virkistävää kesää ja tervetuloa Sastamalaan heinäkuussa!

PIRJO KIIALA
Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies

Sastamala valmiina vastaanottamaan vieraat

Vpl. Pyhäjärvi-juhlien juhlatuimikunta ja Vammalan Karjalaseuran väki yhteistyökumppaneineen on saanut juhlaohjelmistut viittä vaille valmiiksi.

Pyhäjärvi-Säätiön hallitus piti kokouksensa 7.6. Sastamalassa, ja juhlatuimikunnan pj. **Pertti Hakanen** sekä Vammalan Karjalaseuran pj. **Pekka Salonen** esittelivät juhlapaikat ja kertoivat valmisteluista. Hallinto totesi valmistelujen olevan hyvällä mallilla kuin myös varattujen juhlapaikkojen soveltuvan hyvin taroitukseen.

Lauantaina 16.7. juostavaan Kaiun muistoviestiin odotellaan ilmoittautumisia. Ohjeet seuraavalla sivulla.

Muistakaa varata järjestäjiltä myös kokoustilat sukutapaamisille!

Heinäkuun Pyhäjärvi-lehdessä on luvassa lisää tietoa juhlista.

- MRT

Pyhäjärvi-Säätiön hallinto tutustui kokouksensa yhteydessä tuleviin juhlatiloihin Sastamalassa. Vasemmalta Salme Rintala, Juhani Forsberg, juhlatm:sta Pekka Salonen ja Pertti Hakanen, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka ja Marja Härmä. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Konnitsan Luukkaset perustavat sukuseuran

Luukopoi-veljekset Konnitsan Luukkolanmäellä eli Juho Luukkaisen pojat: vasemmalta Juho, Arvi, Antti ja Tuomas.

Pidämme Vpl. Pyhäjärvi-juhlista Sastamalassa Konnitsan Luukkaset-sukuseuran perustamiskokouksen.

Aika, luultavasti la 16.7, kellonaika selviää myöhemmin. Paikkana lieene sukutapaamisten yhteyteen varattu luokkahuone.

Terveisin

Perttu Toivonpoika
Luukkanen,

Ari Kalervonpoika
Luukkanen,

Markku Heikinpoika
Luukkanen,

Eija Keijontytär
Hakala-Luukkanen,

Yrjö Kaasalainen,

Kalevi Luukkanen,

Reino Luukkanen

Henttosen tytöt Yläjärven rannalla

Kesäkuun 8. päivänä alkoi televisiossa YLE Teemalla uusintana 10-osainen sarja: "Muistojeni Karjala". Sarjaa lähetetään keskiviikkoisin klo 20. Oheinen kuva näkyi ohjelmassa useasti. Kuvassa ovat Vilppo Henttosen tyttäret Anni ja Aune lampaineen Yläjärven rannassa 1920-1930-luvun vaihteessa. Kuva on Pyhäjärvi-Säätiön arkistosta. Kuvia Pyhäjärveltä on ohjelmassa lisää. - PK

KILPAILUKUTSU

PYHÄJÄRVEN VPL V.- JA U.-SEURA »KAIUN» MUISTOVIESTI

Aika ja paikka:

16.7.2011 klo 17:00 Vammalan keskusurheilukenttä. Ratakatu 38

Matka, joukkueet ja osuudet:

Viestin kokonaismatka 1000m. Vaihtopaikat 200 m välein

Joukkueet 3-5 osanottajaa. Rajoituksia iän tai sukupuolen suhteen ei ole.

Osuudet 200-600 m (Joukkue päättää itse.)

Joukkueen kokoonpano, juoksujärjestys ja osuuspituudet annetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

Ilmoittautuminen:

Kirjallisesti 10.7. 2011 mennessä. (viimeinen postileima)

Oiva Kaasalainen, Kannintie 7 38210 Sastamala

tai oiva.kaasalainen@kopteri.net

Ilmoittautumismaksu 20 • /joukkue. Maksetaan tilille 566006-277388

Opastus:

Maantie 249 Vammala, Lousaja

ks. Internet [http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/](http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/vpl_pyhj_juhla_11_opaskartat.htm)

[vpl_pyhj_juhla_11_opaskartat.htm](http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/vpl_pyhj_juhla_11_opaskartat.htm)

Kilpailun säännöt:

Kutsun liitteenä ja sivuilla

[http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/](http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/vpl_pyhj_juhla_11_ohjelma.htm)

[vpl_pyhj_juhla_11_ohjelma.htm](http://www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura/vpl_pyhj_juhla_11_ohjelma.htm)

VAMMALAN KARJALASEURA RY VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Pyhjäjärven Vpl V- ja U.-Seuran Kaiun muistoviesti-kilpailun säännöt v. 2011

1 §

Osanotto-oikeus on kaikilla joukkueilla, jotka haluavat osallistumalla kunnioittaa karjalaista urheilukulttuuria esim. karjala-seuroilla, yhdistetyillä joukkueilla, suku-seuroilla ja perhejoukkueilla.

2 §

Kilpailumatka on perinteinen 1000 metriä ja se juostaan viestiä vieden seuraavasti. Vaihtopaikat ovat 200 m, 400 m, 600 m ja 800 m kohdalla. Joukkueen jäsenten määrä on 3 - 5 juoksijaa. Osuudet ovat joukkueen itse valittavissa. Joukkueen jäsenet voivat olla joko naisia tai miehiä ikään ja kokoon katsomatta.

3 §

Kiertopalkinnon on lahjoittanut Vammalan Karjalaseura ry. Kiertopalkinnon saa omakseen joukkue, joko on voittanut viestin kolme kertaa. Joukkueen jäsenet voivat vaihtua, mutta joukkueen nimi ja asettaja pitää olla sama.

Kiertopalkinnon saa haltuunsa kunakin vuonna voittanut joukkue yhdeksi vuodeksi. Mikäli viestin järjestämiseen tulee välivuotia pitää kiertopalkinto luovuttaa väliaikaisesti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön haltuun.

4 §

Luovuttajat toivovat, että tästä palkinnosta kilpailtaessa vallitsisi avoin ja rehti kilpailumieli. Lujittukoon tapahtuman yhteydessä siteet menetettyyn Karjalaan ja karjalaiseen urheilukulttuuriin.

Sastamalassa 07.06.2011

Yrjö S. Kaasalainen
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
puheenjohtaja

Pekka Salonen
Vammalan Karjalaseura
puheenjohtaja

Näin kirittiin Kaiun muistoviestissä kaksi vuotta sitten Nokialla.

*Pyhäjärvi
-juhl
Sastamalan
Vammalassa
16-17.7.2011.
Järjestää
Vammalan
Karjalaseura ry*

Majoitusvaihtoehtoja

Pyhäjärvi-juhlille saapuvat voivat tiedustella majoitustilaa mm. seuraavilta tahoilta:

Vammalan Seurahuone Oy
Puistokatu 4, Sastamala,
(03) 51941

Hotelli Ellivuori
Ellivuorentie 131, Sastamala,
(03) 51 921

Hotelli Nukkumatti
Onkiniemenkatu 6, 38200 Sastamala
Raija Ketola, puh. (03) 514 2623

Tervakallion leirintäalue
Uittomiehenkatu 26, Sastamala
0400 638 536

Kinnalan Koukku
Haapaniementie 21, Sastamala
(03) 5135493

Airi ja Reijo Tuomenoja,
lomamökkejä
KIVIJÄRVENTIE 749, Sastamala
(03) 515 1051, 0500 504 898

Välimäen tila
Rautaniementie 524, Sastamala
(03) 515 7373, 040 746 4373

Kristittyjen Lepokoti
Sinun Tähtesi
Tyrväänkyläntie 310, 38250 Sastamala
0505944782

Kievarihotelli Liekoranta
Asemalkatu 34
38210 SASTAMALA
puh 03-514 3662

KONNITSA 2 kirjaa on saatavana Vammalan Pyhäjärvi-juhlissa sunnuntaina 17.7.2011. Kirjaa myy Toivo Luukkanen, hinta 30,00 euroa, jäljellä enää 5 kappaletta. Terveisin Toivo Luukkanen, puh. 040 5229739

Uot sie miul sukkuu?

Sukututkijat ja sukututkimuksesta kiinnostuneet!

Tapaamme sukuseminaarissa lauantaina 16.07.2011 klo 11.00 Sastamalassa Sylvään koululla. Esko Simonen (äiti Aino Matintytär Kuisma Matiskala) on tutkinut vuosien 1769-1775 verotuskarttoja ja on vienyt niiden tiedot 1930-luvun topografikartoille. Saame kuulla ja nähdä Eskon mielenkiintoisen esityksen työn tuloksista.

Toisena aiheena on katsaus vuonna 1754 tehdyistä Pyhäjärven kyläluetteloista, joihin on kirjattu kaikki Pyhäjärven asukkaat 26.10.1754. Asiakirjassa on 2248 ”persoonaa” pastorin ja nimismiehen allekirjoittamassa luettelossa! Tulehan mukaan aikamatkalle 1700-luvun puoliväliin kotipitäjäämme Vpl Pyhäjärvelle. Uusia tietoja suvuista löytyy varmasti.

Terveisin seminaarivastaava
ANTERO PÄRSSINEN

Juhlaviikonlopun tapahtumat

16.-17.7.2011

Pyhäjärvi-juhlilla Sastamalassa:

- Sukukokoukset, -tapaamiset / Sylvään koulu
- Sukuseminaari / Sylvään koulu
- Muistojen ilta / Tyrvään Pyhän Olavin kirkko
- Kaiun muistoviesti / Keskuskenttä
- Iltamat / Seuratalo
- Juhlamessu / Tyrvään kirkko
- Päiväjuhla / Sylvään koulu

Ravintolapalvelut:

Lauantai 16.7.

- Keittolounas Sylvään koululla klo 12-14:30
- Kanttiini Sylvään koululla ja Seuratallolla

Sunnuntai 17.7.

- Lounas Sylvään koululla klo 12-14
 - Kanttiini Sylvään koululla
- Lounasjärjestelystä vastaa pitopalvelu Heino Kanttiinista vastaa Vammalan Karjalaseura

Lisätietoja:

www.kopteri.net/koti/vammalankarjalaseura

Rakkaamme

**Hilja Rauha
SAIRANEN**

o.s. Pietarinen

* 16.08.1921 Pyhäjärvi VL
† 12.05.2011 Savonranta*Kauniit muistot eivät koskaan
kuole eivätkä jätä yksin.*

Kiittäen ja kaivaten

Raimo, Christina
Nina, Taavi, Salla
Joanna
Jari, Laura, Nea, Mia
Kauko, Irja, Eemeli, Jenni
Tuula
Timo, Aino, Kia, Sara
Sukulaiset ja ystävätRakkaamme on siunattu haudan lepoon 2.6.2011
Savonrannalla. Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitämme Äitimme hyvästä hoidosta Päivärinteen
ja Kotihoidon henkilökuntaa.**Kirkonsanoma****Sankari vai nöyrä**

Lienemme useimmat viime vuosina törmänneet sanontatapoihin, jotka pyrkivät kuvaamaan jonkinlaisia nykyihmisen ihanteita. Joskus meitä on voitu kehottaa. ”Ole oman elämäsi sankari!”. Kehottaja on tarkoittanut, että menestymisemme, ”pärjäämisemme” on ennen muuta kiinni meistä itsestämme. Pääsemme eteenpäin elämässä, saavutamme taloudelliset tavoitteemme ja vaikutusvaltaakin, kunhan vain luotamme riittävästi itseemme. Oman elämänsä sankari ei kerjää tukea toisilta eikä alistu satunnaisiin vastoinkäymisiin. Hänellä on jopa varaa naureskella häviäjille, ”luusereille” ja leveillä omilla saavutuksillaan.

On myös muotia ”kokeilla omia rajojaan”: tehdä lähes yli-inhimillisiä ponnistuksia vaativia suorituksia

sia maalla, merellä ja ilmassa. Rajojaan voi kokeilla myös henkisellä alueella, katsoa, mihin rahkeet riittävät. Luonnollisesti oman elämänsä sankarit ja rajojensa kokeilijat saavat ja hankkivat suorituksilleen runsaasti julkisuutta. Ja julkisuushan on se, mikä koetaan tavoiteltavana ja pal-kitsevana! Puhutaan jopa siitä, että 15 minuuttia julkisuutta medioissa riittää miltei elämän tarkoitukseksi.

Olemme myös jo ehtineet nähdä, miten korkealta oman elämänsä sankarit ovat voineet pudota. Uhkarohkea sijoittaja voi yhdessä hetkessä menettää kaiken; sairaus, onnettomuus tai luonnonkatastrofi tekevät pikaisen lopun uhmakkaasta sankaruudesta. On aloitettava alusta, nöyränä, vähemmän sankarilli-

sena, pienenä.

Totuuden tunnustaminen on kaiken viisauden alku. ”Totuus tekee teidät vapaiksi”, on Vapahtajamme arvokas muistutus meille. Mehän niin helposti korotamme omat mielipiteemme, arvostuksemme tai kokemuksemme yleispäteviksi ”totuuksiksi”, vaikka ne ovat vain yksilöllisiä mielipiteitä, arvostuksia ja kokemuksia. Totuuden kohtaaminen saattaa olla äärimmäisen kivuliasta. Kun joutuu myöntymään ulkoa tulevien totuuksien edessä, kun rahat eivät riitäkään, kun työpaikka menee alta, kun tulee hyväksikäytetyksi tai petetyksi, joutuu jo äärimmäisen koviin. Mutta kun joutuu kohtaamaan totuuden itsestään ja se ei vastaakaan sitä, mitä on luullut, on vielä ahtaam-malla.

Mutta siitä huolimatta totuus, kipeäkin, tekee vapaaksi. Se vapauttaa vanhoista harhaluuloista, vahingoittavista pyrkimyksistä ja kuvitelluista mahdollisuuksista.

Kun uskaltaa katsoa totuutta silmiin, on jo uuden alun edessä ja uuden tien päässä. ”Taipua paljoo, kasvaa pienemmäksi, tulla hetki hetkeltä yhä köyhemmäksi”.

Tähän tapaan ilmaisee runoilija (Aaro Hellaakoski), millaista on olla Jumalan ”ahjossa”, millainen on uusi alku ja mihin on nöyrästi suostuttava, että löytyisi ihmisarvoinen elämä.

Nöyryys ei ole aikanamme korkeassa kurssissa – mutta juuri siksi se on niin arvokasta ja tavoiteltavaa.

PERTTI LUUMI

**Bertha Matilda Maunontytär Welling
on poissa**

Bertta syntyi Enkkuan kylässä Vpl Pyhäjärvellä **Matilda ja Mauno Wellingin** kahdeksan lapsisen perheen toiseksi nuorimmaisena. Syntymäpäivä oli joulupäivä, 25.12.1921.

Isä Mauno oli suutari, jolla oli pieni kahden hehtaarin peltotilkku, jonne isä Mauno rakensi oman hirsimökin ja sen pihaan saunan. Siellä saunassa syntyivät Bertan lisäksi **Vieno, Reino** ja **Jenny**. Koti oli uskoinen koti. Bertan vanhempi sisar Emma, joka on tämän kirjoittajan äiti, kertoo, kuinka Bertan ristiaisissä isovelji Reino lauloi: ”Taivaan pilvet halkes kerran...”

Bertta oli käsityöihminen. Varsinkin ompelutyöt sujuivat häneltä. Hän valmisti vaatteita paitsi itselleen ja sisaruksilleen, myös pyynnöstä naapureilleenkin. Kotona hän joutui kotieläimiä ja pikkusisartaan Jennyä hoitaessaan tekemään kaikkea, mitä maatalossa oli tehtävänä. Bertta muutti 5.6.1939 Käkisalmeen, ilmeisesti hän sai sieltä palveluspaikan. Kauan hän ei ehtinyt olla Käkisalmassa, kun syttyi Talvisota ja hän joutui ensimmäisen kerran kauemmas kotoaan. Hän oli sisarustensa ja kylän naisväen mukana kuljettamassa evakkotiellä karjaa aina Lappfjärdiin asti Pohjanmaalle. Sitten hän tuli Tampereen seudulle ja oli siellä töissä karamellitehtaalla sisarensa Vienon kanssa. He asuivat Lempäälässä. Yhdessä he alkoivat etsiä omaa paikkaansa muuttuvassa maailmassa.

Hän tapasi jatkosodan aikana **Matti Valdemar Nymanin**, joka oli syntynään Lempäälän poikia. Rakkaus voitti sodan kärsimykset ja heidät vihittiin 11.10.1942. Sodan aikana heille syntyi

Lempäälässä, jossa heidän kotinsa oli, tytär **Ulla Tellerio** 4.10.1944. Sodan jälkeen syntyi vielä kaksi tytärtä: **Tuula Mariitta** 15.11.1948 ja **Merja Liisa** 11.8.1950.

Matti oli vartijana ammusvarastossa ja Bertta kasvatti lapset ja siinä ohella teki ompelutöitä kotonaan. Bertan lapset menivät nuorina naimisiin ja Bertta jäi Matin kanssa kahdestaan elämään jo rauhallisemmassa elämässä. Mutta eivät he kauan saaneet nauttia yhdessä lasten ja lastenlasten elämää, kun Matti yllättäen kuoli vuonna 1973.

Bertta eläi yksin ja muutti kerrostaloon ja teki rakkaita ompelu- ja käsityöitä, sekä osallistui vanhemman väen harrastuksiin. Lempäälässä oli aika paljon evakoina sinne tulleita pyhäjärveläisiä ja sieltä lähiympäristöstä olevia karjalaisia. Heidän kanssaan Bertta jakoi ilot ja surut. Siellä hän tapasi myös jo Sakkolassa tapaamansa **Matti Hynnän**. Matti oli jäänyt leskeksi, niin kuin Berttakin ja he menivätkin naimisiin kesäkuussa 1980. Mutta yh-

teinen onni ei ollut heille suotu kuin vähän yli kahden kuukauden mittaiseksi. Väinö kuoli 23.8.1980 ja hänet haudattiin Lempäälän hautausmaalle, niin kuin Matti Nymankin oli haudattu.

Bertta eläi yksin ja tyttärien perheet olivat hänelle tukena ja ilon aiheina. Bertta sai elää pitkän elämän. Hän oli viimeinen Wellingin Matildan ja Maunon lapsista täällä. Iän myötä tuli sairauksia ja ja aivan viimeiset kuukaudet Bertta joutui olemaan poissa omasta kodistaan, hoitolaitoksessa. Viimein rasittunut sydän ei jaksanut enää, ja Bertta lähti viimeiselle evakkotaipaleelle tiistaina 5.4.2011 Lempäälässä. Bertasta jäivät mukavat, jotkin haikkeat muistot läheisille.

Laitan tähän mukaan Bertan ja Matin vihkikuvan. Ehkäpä tämä kuva tuo jotain muistoja pyhäjärveläisten mieliin Enkkuaasta silloin kauan sitten.

PAAVO JALO
Kirjoittaja on Bertan
sisaren Emman poika**Kevään ylioppilaita ja ammattiin valmistuneita**

Tampereella Sammon keskuskouluksi pääsi **Elisa Hannele Silvén**. Hänen vanhempansa ovat Ismo ja Päivi Silvén, joiden kolmesta lapsesta Elisa on keskimäinen. Ismon äiti oli Vpl. Pyhäjärvellä syntynyt Vappu Silvén os. Pärssinen, joka oli Kahvenitsassa ja Heinossissa ennen sotia asuneiden, Kiikkaan evakkoina asettuneiden Aatu ja Maria (o.s. Kaasalainen) kolmanneksi vanhin tytär. Elisan isänpuoleinen isoisoäiti oli taasen Kaukolasta kotoisin ollut Pauli Silvén. Tampereella asuvat pyhäjärveläisjuurit ja kaukolalaiset muistavat Elisan isovanhemmat innokkaina yhdistysihmisinä.

Kouvolassa Anjalakosken lukiosta ylioppilaaksi pääsi **Olli Johannes Junkkari**. Perheen esikoinen Olin vanhemmat ovat Tuomo ja Marjukka Junkkari Anjalankosken Ummeljoelta. Tuomon vanhemmat ovat Lauri ja Seija Junkkari, joista Lauri on evakossa syntynyt esikoinen Vpl. Pyhäjärveltä lähtöisin olleen Hilkan o.s. Pärssinen ja Käkisalmen mlk:ssa syntyneen Arvi Junkkarin viisilapsisessa perheessä, joka asettui sotien jälkeen asumaaan maanviljelijöinä silloiselle Anjalan Ummeljoelle. Hilka oli vanhin Kahvenitsassa ja Heinossissa ennen sotia asuneiden, Kiikkaan evakkoina asettuneiden Aatu ja Maria (o.s. Kaasalainen) aikuisiksi eläneistä lapsista.

Jyväskylän ammattikorkeakoulusta valmistui sosiologi- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon suorittane toimintaterapeutiksi (AMKK) **Iida Marjaana Leino** (s. 1989). Tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä, 3,5 vuotta, mutta Iida Leino valmistui

Elisa Silvén.

Iida Leino.

Olli Junkkari.

ennätysellisesti kolmessa vuodessa. Hän sai heti töitä toimintaterapeutina Sotainvalidien sairaskodissa Jyväskylässä. Syyskuussa vasta 22 vuotta täyttävä, Tampereelta Sammon keskuskouluksi 2008 ylioppilaaksi päässyt Iida Leino on Anja ja Markku Leinon kahdesta lapsesta nuorempi. Anjan äiti on Vpl. Pyhäjärveltä Vappu Silvén os. Pärssinen, joka asui vuodesta 1950 naimisiin mentyään Tampereella kuolemaansa 2002 asti. Iidan isoäiti Vappu oli Kahvenitsassa ja Heinossissa ennen sotia asuneiden, Kiikkaan evakkoina asettuneiden Aatu ja Maria (o.s. Kaasalainen) kolmanneksi vanhin tytär.

Iidan äidinpuoleinen isoisoäiti oli Kaukolasta kotoisin ollut Pauli Silvén. Iida Leino on ylioppilastutkinnon suorittaneen Elisa Silvénin serkku ja Olli Junkkarin isän, Tuomo Junkkarin pikkuserkku.

Elisa Silvén ja Olli Junkkari ovat Aatu ja Maria Pärssisen yhteensä tähän mennessä noin 100 jälkeläisestä ylioppilastutkinnon suorittaneista järjestyksessä 43. ja 44. Ylioppilaiden luvussa eivät ole mukana puolisoit. Nuorin n. 100 henkilön jälkipolvesta on 11.3.2011 syntynyt Iida Leinon veljen Jaakko Leinon toinen poika Nooa Benjamin Leino.

KAARINA
PÄRSSINEN

Lauttakylän lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi **Essi Pärssinen**, vanhemmat Jaana ja Jussi Pärssinen. Jussin vanhemmat Taina ja edesmennyt Viljo Pärssinen (Kelja), Jaanan vanhemmat Sointu ja edesmennyt Seppo Laaksonen. Viljo oli Toivo ja Aino Pärssisen poika Vpl Pyhäjärven Keljasta.

Merkkipäiviä

Tellervo Järvinen 95-vuotiaaksi

Oli juhannus 1916, **Ella** ja **Tuomas Kirjavaisen** teki kovasti mieli mennä juhan-nuskokolle toisten nuorten perheiden kanssa. Kokko-juhlasta piti luopua, kun perheen toinen lapsi oli odotettavissa hetkellä millä hyvänsä. Kului vielä kaksi päivää ja sitten 26.pnä **Tau-no**-veli sai kovasti odote-tun pikkusiskon. Kun tuli ristiäisten aika, oli äidillä, isällä ja isoäidillä omat nimiehdotuksensa. Kaikkien toive toteutui ja tytöstä tuli **Ella Elviira Tellervo**. Isän ehdottamasta kansallisro-manttisesta Tellervosta tuli kutsumanimi. Tämä tapah-tui Porissa, jonne viipurilai-nen Tuomas oli muuttanut Singerin ompelukoneliik-keen johtajaksi.

Seuraava kotiseutu oli Karjalan helmeksi sanottu nopeasti kehittyvä Kiven-navan Raivola. Ahkera yrit-täjäpariskunta hakeutui ta-kaisin Karjalaan. Sinne Ella-rouva perusti käsityöliik-keen ja Tuomas kodinko-nekaupan, jonka sai nope-asti menestymään ja laaje-nemaan. Raivola on nykyi-sin tunnettu varsinkin ko-measta lehtikuusimetsästä ja runoilija Edith Södergranista. Nämä molemmat oli-vat jo lapsena Tellervolle

tuttuja. Kesäisin hän sa-moili Tauno-veljen ja pik-kuisen **Anja**-siskon kanssa lehtikuusikossa luontoret-killä uljaita puita ihastelema-sa. Syksyllä Tellervo sai ke-rätä marjoja Södergranin puutarhasta, kun sairas ru-noilija ja hänen vanha äitin-sä eivät enää itse jaksaneet. Tellervo muistaa, että ru-noilija istui keinutuolissa vilttiin kääriytyneenä, kun hän kulki salin läpi puutar-haan. Vuonna 1923 sai kau-an vaivannut tuberkuloosi voiton, ja runoilija nukkui ikuiseen vain 31-vuotiaa-na. Onkohan elossa mon-takaan ihmistä, jolla on hen-kilökohtaisia muistoja tuos-ta uneksivasta, syrjään ve-täytyneestä modernin ru-nouden esitaistelijasta!

Raivolan lapset kävivät oppikoulua Terijoella. Sin-ne Kirjavaisenkin sisaruk-set kulkivat junalla kävelty-ään ensin kolmen kilomet-rin matkan asemalle. Yh-teislyseon liikunnanopetta-ja osasi kannustaa tyttöjä liikkumaan monipuolises-ti. Hän piti myös huolen siitä, että kaikki oppivat tanssimaan, koska tanssi oli hänen mielestään jokaiselle nuorelle välttämätön taito ja lisäksi hyvää liikuntaa.

Niinpä perhosenkevyestä Tellervostakin tuli Raivo-lan Suojeluskuntatalon iltamien paras polkantanssiija. Tarkoitus oli käydä koulua ylioppilaaksi asti, mutta juuri keskikoulun päättäjäispäi-vänä sattunut onnettomuus muutti koko perheen suun-nitelmat. Lauantaina oli tie-tysti lämmitetty uunia piira-kanpaistoa varten. Toden-näköisesti katolle lentänyt kipinä sytytti tulipalon, mikä hävitti kodin ja koko liike-rakennuksen. Se muutti perheen tulevaisuuden-suunnitelmat.

Lukio jäi haaveeksi ja Tel-lervo hakeutui työelämään. Hän sai paikan puhelunvä-littäjänä.

Puhelimessa tuli tutuksi mukava rajavartija Rajajo-en vartioltta. Hän oli Pyhä-järvellä Sortanlahdessa syn-tynyt **Oskari Järvinen**. Eipä aikaakaan, kun perhe perustettiin ja Oskarin työ vei heidät Viipuriin. Siellä syntyi v. -34 **Tuija**, josta tuli aikanaan käsityönopet-taja, kenties isoäidin käsi-töyharrastuksen innoitta-mana. **Tuula**-tytär ehti vie-lä syntyä Viipurissa v. -38.

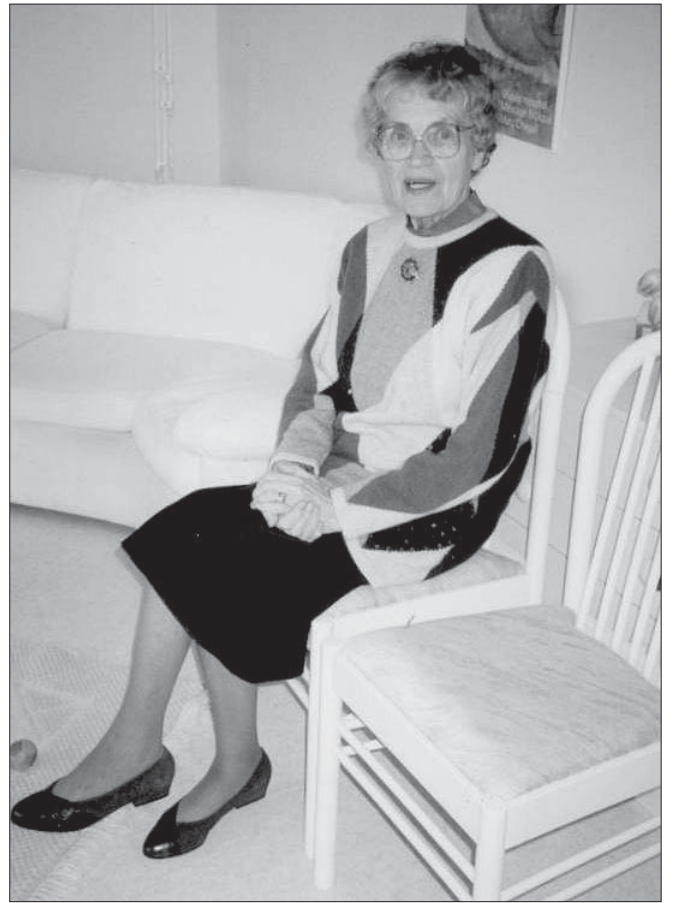
Talvisota toi Järviset Lah-teen, missä Oskarin työ-

paikka oli Hennalan kasar-milla Lääkintäkoulussa.

Viimeisinä työvuosinaan hän toimi kaupungin terveystarkastajana. Tellervo sai keskittyä kodin ja lasten hoitoon, syntyihän vielä Ter-hi v. -45. Tellervo muiste-lee Oskarin arvostaneen hänen työtänsä tuomalla hyvin usein kukkakimpun töistä palatessaan. Äidin lii-kunnallisuus näkyy tyttäris-äkin, molemmat nuorem-mat ovat liikunnanopetta-jia. Tuula sai liikunta- ja tanssiharrastuksensa Kan-naksen yhteiskoulussa Lah-dessa saman Helmi Saa-renpään innoittamana kuin äiti-Tellervo aikanaan Teri-joella. Tyttärillä on seitse-män lasta ja seuraavaakin polvea on jo 13.

Järviset olivat mukana Lahden seudun Pyhäjärvi-kerhon toiminnassa alusta alkaen. Leskeksi jäätyään-kin Tellervo jaksoi useita vuosia ilahduttaa meitä koukkuksissa käymällä. Hän on ihminen, jonka lähellä on hyvä olla. Hän löytää aina asioista parhaat puolet pääl-limmäiseksi.

Viimeajat ovat kuluneet kotosalla Keijutien rivita-loasunnossa pienen koti-avun turvin. Vaikka voimi-

Tellervo Järvinen 95 vuotta.

en heikentyminen on vä-hentänyt liikunnan kodin seinien sisälle, on mieli py-synyt virkeänä ja valoisaan.

– Minun aikani kuluu hy-vin pitkän elämäni aikana tapahtuneita asioita muis-tellessa ja käyväthän lapset ja lapsenlapset minua usein tervehtimässä, kuvaili Tel-

lervo nykyistä elämäänsä kesäkuun alussa tavatessam-me.

Onnea valoisalle 95-vuo-tiaalle juhannustytölle! Toi-voo

SEIJA PÄRSSINEN
ja koko Lahden seudun
Pyhäjärvi-kerho.

Lauri Junkkari 70 vuotta: Maatalous sivuelinkeinoineen – ammatti valitsi minut ja sama sukupolvesta toiseen

Käkisalmen maalaiskunnas-sa, rehevässä Vuoksen ran-taan ulottuvassa Marjalan-niemen maisemassa askel-tavat ritirinnan **Lauri Jo-hannes Junkkari**, 70, ja **Vadim Kozlovsky**, kohta 82. Laurille maisema on hänen isänsä **Arvi Junk-karin** suvun jo 1600-luvul-ta lähtien hoitamaa, muhe-van mullan peltoa, nyt to-sin osin pusikoitunutta.

Hänen pyhäjärveläissyntyinen äitinsä **Hilkka Ma-ria**, o.s. **Pärssinen** ehti emännöidä taloa jatko-sodan aikana. Avioliiton rin-tamalla olleen Arvin kansa hän solmi evakkomat-kalla Alavudella. Vetelissä syntyi miltei päivälleen Hil-kan 21 vuotta täyttäessä esikoinen **Lauri** aloittaen 6-lapsisen sarjan. Laurin kaksosina syntyneet sisaret ovat kuolleet. Neljä karja-laisista juuristaan niin Vpl. Pyhäjärvellä kuin Käkisal-messakin kiinnostunutta vel-jestä ovat ystäväystyneet ”til-lanhoidajaksi” kutsumansa Marjalanniemen pietarilai-sisännän kanssa. Pyhäjär-veläisyys on tarttunut äi-dinmaidossa Lauriin niin, että alkuun ryhmämatkoil-la sinne ja pitäjäjuhlilla hän on ollut usein nähty vieras

Vadimille taasen Marja-lanniemi jäljellä olevine til-lan rakennuksineen on hä-nen vanhemmilleen jo v. 1960 siirtynyt rakas datsha. Sinne Kozlovskyt ovat Pie-tarista tulleet junalla Mylly-

pellon asemalle matkusta-en jo yli 50 vuotta. Ase-malta Vadim käpöttelee vuoden ympäriinsä ruoka-reppuineen ja kantamuksi-neen jalan neljä kilometriä datsalleen. Talven aikana hankitulla upouudella La-dallaan Vadinm ei juuri us-kaltaudu Pietariin, mutta ajeli silti sujuvasti Kouvo-lan Anjalankosken Ummel-joella vietetyille Laurin syn-tymäpäiville. Ehti sinne vii-meiset kolmekymmentä ki-lometriä Haminasta ystävi-ensä kyydillä oikean reitin löytääkseen kylläkin tismal-leen oikeana Laurin syntymäpäivänä ma 23.5.11, mutta pari päivää Ummel-joen maamiesseuran talolla suvun ja ystävien vietetty-jen kanssa juhlien jälkeen.

Me Laurin äidin, talvella 2000 edesmenneen van-himman sisareni Hilkan lä-hisukulaiset olemme sillä vanhalla, vähän nukka-vierulla mutta idyllisellä maamiesseuran talolla tans-sineet monet häät ja juhlat alkaen kesällä 1963 pide-tyistä Laurin ja hänen Seija-puolisonsa häistä. Heille syn-tyi kaksi tytärtä ja kaksi poikaa. Vuonna 2005 les-keksi jääneellä Laurilla on lapsenlapsia jo 11. Hilkan ja Arvin perheen sijoitus-kunnaksi sotien jälkeen tuli Anjala. Tila vuolaan Kymi-joen rannalla on nyt Laurin vanhemman pojan Tuom-on hallussa ja Tuomo asuu Laurin aikanaan joen

rantaan rakentamaa taloa ja pitää maatilaa. Hilkan ja Arvin rakentamaa taloa maatalouskeskuksen alueella asuu toinen pojista, Tero perheineen. Lapsista van-hin, tytär Päivi on ollut niin kiintynyt Kymijoen maise-miin, että hankki kouvola-laisena vain kilometrin ver-ran maatilasta alajuoksulle päin perheelleen kesäpai-kan. Sekin on Junkkarien mailla, sillä mökkitontin Hilkka ja Arvi myivät tilas-ta erottaen 1950 luvulla ul-kopuoliselle.

– Ammatti valitsi minut. Maatilan ja sille kehitetty-jen, hyvin menestyneiden sivuelinkeinojen jatkajaa tar-vittiin eikä kukaan akatee-misille opinteille lähteneistä veljistäni halunnut tänne. Anjalan maatalousoppilai-toksen 2-vuotinen maata-lousteknikon linja tuli käy-tyä jo nuorena, toteaa hy-väkuuntoinen eläkeläisen va-paudesta nyt nauttiva Lau-ri. Jo vuonna 1983 ennen 70-vuotispäiväänsä kuolleel-ta, monipuoliselta ja yrittä-jähenkiseltä Arvilta jäivät Laurille niin tilalla kokeillut sikalan, lihakarjan, kalkku-noiden kuin kanamunatuo-tantoon erikoistuneen ka-palan pito kuin 1940-50 luvuilla ollut ja lopetettu pieni sahakin. Kananmuni-en tuotannosta tuli tilalla suurimittakaavainen elinkei-no maanviljelyksen ohella. EU-säännökset pakottivat sukupolvenvaihdooseen vii-

Ummeljoen maamiesseuran talolla syntymäpäivään juhlinut Lauri Junkkari kihlattunsa Pirkko Virtasen kanssa.

tisen vuotta sitten. Mutta harva se päivä Lauri suun-taa edelleen Tuomon tilalle jotain puuhaamaan. Työtä on paljon, koska kanan-munat menevät ilman tuk-kuliikkeitä laitoksien, leipo-moiden yms. käyttöön ja kauppoihin tilausten mu-kaan ja tilalta ovelta ovelle kuljettaen.

Jos Marjalanniemen maa-

paikka tai äidin puolella isovanhemmillani Aati ja Maria Pärssisellä Pyhäjär-vellä, viimeksi Heinosisa ollut tila olisivat nyt Suo-mea, olisin epäilemättä kaik-ki nämä vuosikymmenet toiminut maanviljelijänä, jonka tuotteita olisi kulje-tettu niin Taubilan karta-noon, Käkisalmeen kuin ehkä Pietariinkin. Ja tehtäi-

siin kimpassa pisneksiä iso-vanhempieni Aatin ja Ma-rin tilaa nyt Satakunnassa ja ilman Karjalan menetystä Pyhäjärvellä jatkavan serk-kuni kanssa, sanoo sukura-kas, idearikas ja vilkkaasti liikkuva Lauri.

– Ei minusta sielläkään poliisia olisi tullut, vaikka se oli haaveammattini nuo-rena miehenä. Maa- ja met-sätalouseläminen järjestöt ja pie-nessä määrin kunnalliset luottamustoimet olisivat imaisseet mukaansa Karja-lassakin. Nyt olen innokas Kannaksella kävijä, vuosi-viisumi on jatkuvasti voi-massa ja viimeksi olin vä-hän ennen syntymäpäivää siellä ystäviä tapaamassa. Ehkä itä olisi ollut suunta-na Marjalanniemestäkin.

KAARINA
PÄRSSINEN

Merkkipäiviä

Juhannusaattona 24.06. 2011 täyttää **Raimo Mus-akka** Lahdessa kolmenel-jännesvuosisataa eli 75 vuotta. Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho onnittelee pitkäaikaista sihteeriiän!

Karjalan kunnalla nähtyä ja koettua

JATKOJA ETUSIVULTA

Käkisalmen alueen kunta-johtajat ja muut viranomaiset ovat viime vuosina suhtautuneet hyvin myönteisesti suomalaisten säätiöiden ja muiden pitäjäyhteisöjen kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Illallisen merkeissä vietettyyn tapaamiseen heitä saapui 11 henkeä, ja tilaisuudessa kiiteltiin puolin ja toisin viime vuosina aikaansaattua yhteistyötä.

Pyhjäjärven kunnanjohtaja **Nikolai Babini** sanoi heidän ihailevan suomalaisten kotiseuturakkautta, joka on säilynyt vuosikymmenten yli. Hautausmaat ovat hänen mukaansa pyhiä molemmille osapuolille. Myös Pyhjäjärven lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin kenttä on rauhoitettu eikä sinne saa lupaa rakentaa mitään.

Käkisalmen linnanmuseon johtaja **Maria Likhaja** muisteli aikaisempia yhteistapahtumia, kuten linnan pihalla pidettyjä Kesäpäivä Karjalassa -juhlia. Lisäksi hän kertoi, että Iisalmen kaupungin ja Ortodoksisen kirkon kanssa on suunniteltu uutta projektia. Karjalan tiet voisivat olla muistomerkkien kautta kulkeva matkailureitti, joiden kohteissa olisi opaskartat kahdella kielellä. Suomalaiset saivat häneltä yhteistyökumppaneina kiitosta luottavuudessa eri projekteissa.

Vuokselan kunnanjohtaja **Sergei Tankov** pahoitteli, etteivät kaikki paikalliset asukkaat ymmärrä muistomerkkien merkitystä. Hän näki, että muistomerkkejä kunnostettaisiin enenevässä määrin yhdessä, ettei suomalaisten työ menisi hukkaan.

Tervehdyspuheissa nousi esiin erinäisiä ideoita yhteistyön laajentamiseksi – kuten ajatus 1930-luvulla pidettyjen Pyhjäjärven ympäriryörykisojen uusimisesta.

Pyhjäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Yrjö S. Kaasalainen** luovutti Käkisalmen linnan museolle kaksi puualustalle tekemäänsä pitäjävaaakunaa: Pyhjäjärven ja Sakkolan vaakunat.

Sakkolan muistomerkeillä

Sakkola-päivä aloitettiin vierailulla Sakkolan Kirkonkylän eli Gromovon muistolehtoon. Siellä on jäljellä oleville kirkon portaille pystytetty muistopaasi sekä vapaussodan leijonaveistoksen koristeltu sankarivainajien muistomerkki. Varhaisimmat kotiseutumatkajat ovat nähneet leijonaveistokset Kiviniemessä hotellin Losevon portailla, ennen kuin ne luovutettiin muistokiveen vuonna 1997 Sakkola-Säätiön 50-vuotisjuhlien yhteydessä.

Sakkolan kirkkomaille laskettiin myös kukkater-

vehdys ja kuultiin kirkkotarhassa tehdyistä kunnostushankkeista. Gromovon kunta on rakentanut viereen kulttuuripuistoa, jonka kivinen portti mosaiikkikoristeineen on alueen uusi kaunistus. Sakkolan kunnanjohtaja **Ludmila Ivanova** on luvannut huolehtia niin kirkkotarhan kuin Keljan muistomerkin ympäristön siisteydestä.

Sakkolan uudelle hautausmaalle pysähdyttiin myös. Siellä on muutamia sakkolalaisten uudelleen pystytettyjä muistomerkkejä. Venäläisten hautoja koristavat sikäläiseen tapaan vainajien kuvat ja muoviset kukkalaitteet. Hautausmaan perällä on ns. vonkapenkka, jonka maisemissa näkyy edelleen vanhoja juoksuhautoja.

Talvisodan uhrien muistomerkki paljastettu Keljan Runteenmäellä kesällä 2009. Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Hannu Turkkinen** totesi, että Keljan muistomerkki on pystytetty nimenomaan yhteistyössä venäläisviranomaisien kanssa, ja kivien teetetty Kaarlahden kiviveistämöllä. Paasi seisoi edelleen vankasti paikallaan, ja senkin juurelle laskettiin kukkas-

Taipaleen taistelupaikoilla

Monet viime vuodet matkanteko on pysähtynyt Runteenmäelle, eikä Taipaleeseen ole päästy, mutta tällä kertaa lähes 40-henkinen ryhmä eteni edelleen. Paikalle oli tilattu kaksi korkean maavaran omaavaa venäläistä koulubussia, ja niillä lähdettiin Keljasta kohti Taipaleen ja Laatokkaa.

Tie oli järkyttävän huonossa kunnossa, eikä sitä kuuleman mukaan haluttakaan kunnostaa; Taipaleenjoen maisemiin huppeita huviloita rakentaneet raharikkaat matkaavat lomapaikoilleen lentokoneilla, joita varten on tehty Terenttilään lentokenttä.

Matkan varrella oli monta mutkaa ja mutalätäkköä, ja välillä kuljettavat katsoivatkin parhaimmaksi ajaa tien sijaan pellon puolella. Me matkalaiset yritimme parhaamme mukaan pysyä penkeillä.

Sakkolan Vilakkalaan Heinälampi näytti edelleen olevan lintujen suosiossa. Vilakkalan tienhaarassa (Meskasenmäki-Taipale) oli suuria tukkipuupinoja, joita rekat parhaillaan rahtasivat jonkin.

Matka jatkoi kohti Taipaleen ja Terenttilää. Taipaleenjoen taistelujen kenttähautausmaalle on haudattu 250 talvisodassa 1939-1940 kaatunutta sankarivainajaa, jotka löydettiin ja haudattiin jatkosodan vuosina 1942-1943. Näistä kentälle jääneistä vainajista tunnistettiin 124, tunnistamatta jäi 126.

Hautausmaa löytyi uudelleen vasta vuonna 1994.

Suomen valtio on pystyttänyt alueelle muistomerkin. Aluetta reunustaa kiviaita, jolle edelleen jokaisen kävijän toivotaan vievän kiven. Niin mekin teimme, uusia murikoita potkittiin polunvarrelta irti ja kannettiin aidan vahvistukseksi.

Säätiöiden edustajat laskevat myös tänne muistokukat.

Myrskytuhoja Järisevässä

Terenttilässä käytiin myös Alcazar-nimisellä betonilinnouksella; ampumapaikasta oli vielä raunioita jäljellä. Samoin oli Mustaojan lähistöllä sijaitsevan Niittyskasematin laita. Retkipäivää johtanut Sakkola-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja **Hannu J. Pauku** totesi, että mm. nämä linnoukselaiteet oli sijoitettu taistelujen kannalta väärin paikkoihin Taipaleen pääpuolustuslinjaan nähden.

Taipaleenjoen varrella mentäessä kohti Laatokan suuta oli jyrkässä rinteessä myös nähtävissä sodan aikaisia juoksuhautoja ja betonibunkkereita.

Järiseväniemi oli Paunkun kertoman mukaan talvisodan pommitetu alue; avoimen niemen kärjessä oleva patteri oli ankanan tykistötulen ja ilmapommitusten kohde. Järiseväniemeen olisi ollut pari kilometriä patikoitavaa, mutta matka katkesi viimekesän tekemiin myrskytuhoihin ja Järisevän tykkiasema jäi näkemättä. Asiaa paikkasi seuraavana päivänä linja-autossa nähty, pyhäjärveläisten tekemä video taistelupaikoilta.

Matka jatkui edelleen surkeita teitä pitkin ryytyttäen, ja takaisin **Markku Nuoran** ohjastamaan Vesilahden Liikenteen bussiin päästiin siirtymään vasta Sortanlahdessa.

Sen jälkeen katseltiin vielä maisemia ja kuultiin Pyhäjärvi-tietoutta kiertäen Pyhäjärven eteläpuolitse takaisin Musakalle.

Ainakin pari matkalaisista tallensi paikantimensa avulla kuljettuja reittejä tietokoneilleen. Metsäpirttiläisten puheenjohtaja **Kalevi Hyytiä** on luvannut kirjoittaa aiheesta tarkemman selostuksen.

Jatkoa luvassa ensi kevään

Suvannon seudun pitäjäyhteistyössä on mukana seitsemän eri kuntaa: Käkisalmi, Metsäpirtti, Vpl. Pyhäjärvi, Rautu, Räisälä, Sakkola ja Vuoksela. Matkassa mukana oli nyt 39 edustajaa. Yhteistyömatkailu jatkuu myös ensi kevään, jolloin kohteena ovat Metsäpirtti, Rautu ja Vuoksela.

Seuraavan kerran pitäjäyhteisöt kokoontuvat Mikkelin syyskuun lopussa Raudun väen johdolla.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Pitäjäyhteisöjen edustajat kukkienlaskussa Taipaleen kenttähautausmaan muistomerkillä. Vasemmalta Kalevi Hyytiä, Kullervo Huppunen, Taisto Virkki, Esko Pulakka, Yrjö S. Kaasalainen, Hannu Turkkinen, Antero Pärssinen ja Hannu J. Pauku.

Keljan muistomerkillä Hannu Turkkinen, Aila Alanen ja Antti Hynnä.

Sodan jälkiä Taipaleenjoen maisemissa.

Metsäpirttiläisten pj. Kalevi Hyytiä tutkii Pyhäjärven vapaussotamuistomerkin tekstejä.

Sinivalkoiset kukkas laskettiin Pyhäjärven sankarihautausmaalle.

Rautulaisten pj. Markku Paksu kaivoi Taubilan maisemista tuliaisia kotipuutarhaan istutettavaksi.

Matkalaiset perinteisessä yhteiskuvassa Lomaranta Musakan edessä.

Keväisiä luontohavaintoja Karjalasta

Sepelhanhien muuttoa Pyhäjärvellä. Kuvat: Anne Viitalaakso-Kaasalainen.

Saimme hyvän sään Karjalan matkan ajaksi 19.-22.5.2011. Niinpä teimme paljon mukavia luontohavaintoja. Kokosimme lajistaa linnuista. Ynnäsimme yhteensä 84 lintulajia Venäjän puolella Karjalassa.

Perhosia on tänä keväänä nähty paljon. Ne ovat selvinneet kylmästä talvesta lumipeitteen turvin. Kannaksella havaittiin runsaasti auroora- ja neitoperhosia tavallisten kevatlajien lisäksi - ja myös komea ritariperhonen. Harvinaisin havainto oli karttaperhonen, jota ei juuri Hämeessä tapaa.

Ensimmäinen lintu, jonka näimme Venäjän puolella, oli haarapääsky Vaalimaalla. Tervapääskyt lentää viistivät Venäjän tullirakennuksen ympäri. Pääskynen tuo kesän tunnun. Sen tuo toki käkikin, joka kukkui meille aamuaisin Musakan Lomarannassa.

Törmäpääskyt lentelivät Sakkolan Kiviniemessä. Koskenlaskijat ja kalastajat olivat paikalla – ja tietenkin myös lokit, jotka tietävät parhaat kalapaikat.

Äyräpäänjärven luona pysähdyimme. Se on ollut Suomen paras lintujärvi aikoinaan – ja toivoisimme, että se olisi sitä vieläkin. Joutsenia emme nähneet, vaikka niitä varmasti oli siellä. Ennen sotia laulujoutsen oli harvinaisuus koko Suomessa.

Karjalan peippo lauloi omalla murteellaan kaikkialla Kannaksella. Karjalan peiposta on tehty havaintoja sisä-Suomessakin muutamien vuosien aikana. Laulu on karheampaa kuin meillä Hämeessä pesivillä peipoilla.

Musakan majapaikasamme soi lintukonsertti. Satakielet, rastaat, kultarinta, peukaloinen, punavarpunen ja mustapääkerttu lauloivat aamuisin kilpaa lähimetsässä. Kaulushaikara puhalsi kaislikosta kuin pulloon ja kuikka kuikutti Pyhäjärvellä. Merimetsoja lensi muuttava neljän rykelmä ohitse. Käenpiika piti

pitti yksitoikkoisesti, ja toinen vastasi samalla mitalla. Pikkusieppo ilahdutti havainnoijien lajilistaa. Pikkuvarpuspari rakensi pesää Musakan pääarakennuksen yläosaan ja haarapääskyspari suunnitteli myös sinne pesäntekoa. Kottaraisilla oli jo isot poikaset, samoin västäräkeillä. Rantasipi ilmoitteli pesäreviiriään rannassa.

Pyhäjärven kirkkomaalla tapasimme peukaloisen ja leppälinnun. Valkoposkihanhien aura lensi ylitsemme juuri, kun olimme laskeneet kukkavihkon sankarivainajien muistomerkillä.

Taubilan kartanon suuret puut tervehtivät meitä vauksina ja romahtaneina. Jättiputket kasvoivat hedelmällisen maan hiekkamullassa. Hiekkarannasta puski ruttojuuri. Kartanon kuistoiksesta oli vain muisto jäljellä. Onneksi lehmälaitumelta kuului vanha tuttu ruisrääkän narina. Pari lehmääkin oli vielä maisemassa. Mustapää- ja pensaskerttu viritteli säikeitään puiston puissa. Harmaasieppo viihtyi tässä vanhasa kartanoympäristössä.

Pyhäjärven asemalla piipitti käenpiika. Punavarpunen toivotti meidät ja juuri parahiksi paikalle pysähtyneen junan matkustajat tervetulleiksi laulullaan ”Nice to meet you!”.

Kahvenitsan lintujärvellä emme päässeet rantaan, mutta rantapelloilla sirittivät pensassirkkalinnut ja ruisrääkkä narisi. Katselimme kaukoputkella järvelle. Pikkulokkeja pesii järvellä yhdyskuntana. Puna- ja tukkasotkia näimme siellä myös.

Laatokan hyisessä vedessä uimme, kahlasimme tai katselimme järveä, joka on kuin meri. Laatokan norppia ei näkynyt. Merinätkelmä oli nupulla; se on yksi mereisistä kasveista valkealla hiekkarannalla. Lahnavalkaman jättimäntyä kävimme ihailmassa samalla.

Salitsanrannan makkaranpaistopaikalla lauloi kulta-

Lintuasiantuntija Anne Viitalaakso-Kaasalainen, taustalla Kahvenitsa-järvi. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

rinta ja tikli. Kahvittelun lomassa tuli tutkittua myös rannan suopaneelikat ja heinäratamot.

Poikkesimme hetkeksi myös Sakkolan Vilakkalan mainiolla lintukosteikolla. Alue on ollut kuivattuna ja peltona, mutta ajansaatossa ennallistunut todella hienoksi lintupaikaksi, jossa kannattaa poiketa. Pikkujauru- ja naurulokkien määrää voi vain arvella. Joka tapauksessa niitä oli yhteensä satoja. Lokkien kirkuna kuului kauas. Pikkusieppo oli äänessä lähistöllä. Sudenkorennot ja perhoset lentelivät rantaniityillä. Kolme huhtasientä löydettiin bussireitin varrelta Vilakkalasta. Kaarnajoen bunkkerin lähellä kasvoi paljon punamajakkaita. Sieniäkin siis löydettiin muutamia.

Taipaleessa mäntykanakailla pulputti kähinaaras. Sodan runtelemlia puita näkyy enää harvakseltaan, kun osaa niitä etsiä. Järisevään emme päässeet, kun myrsky oli kaatanut puita ristiin rastiin. Syöksyvirtauksia on ollut monin paikoin, niin täälläkin. Järisevään menevän polun varrelta löysimme majavan pesän. Lisää kaatuneita puita tarvitaan - mielti varmasti majava pesässään, kun oli talttahaampaineen käynyt lähes suurimman haavan kimppuun. Majavapuro hohti punaisena ja vaahtosi humuspi-toisena. Tiltalti ja sirittäjä lauloivat. Koivun lehden tuoksu houkutti jo vastan

tekoon. Käki kukkui. Metso rämähti lentoon. Kauris on Karjalan metsä toukokuussa vuokkomattoina.

Viimeisenä retkiaamuna, kun karaokekonsertti oli juuri vaiennut, kello herätti neljältä. Kannatti herätä aikaisin lintujen laulua kuuntelemaan. Arktisten hanhien muuttoakin päästiin ihailemaan, kun sepelhanhia tuli nauhoina Pyhäjärven yli noin 200 juuri majapaikan yli.

Lähtöaamuna Muolaassa soi kuhankeittäjän huilu, mutta metsämarketin myyjä tai asiakkaat sitä tuskin kuulsivat. Kauniin linnun ääni jäi soimaan pitkään. Karttaperhonen ihastutti samalla paikalla.

Viipurissa oli voikukkaturmikoilla ja puistoissa paljon puluja, variksia ja varpusia. Viipurin torilta oli ihan pakko ostaa pieni kanakori kauniilta unkarilaistytöltä – Anna-Isabelalta.

Harmaahaikara ohitti Leikarin ruokapaikan samanaikaisesti Vesilahden bussin kanssa. Kuinka ihanaa olikaan päästä Suomeen rajan yli, vaikka samanaikaisesti suunniteltiin jo uutta retkeä Äyräpäänjärvelle. Bussissa laulettiin tietysti se tuttu laulu - ”Karjalan kunnailla lehtii puu... Käki kukkuu siellä... Vie sinne mun kaihoni pohjaton.”

ANNE VIITALAAKSO-KAASALAINEN

Lintuhavaintoja

1. haarapääsky (klo 13.15 Venäjän raja-alue Vaalimaalla)
2. harmaalokki
3. tervapääsky 2 (Venäjän tulli klo 13.35-14.25)
4. isokuovi
5. sepelkyyhky
6. mehiläishaukka
7. kalatiira
8. varis
9. kottarainen (pesivä, poikaset sirkuuttivat pesässä)
10. västäräkki
11. talitiainen
12. kalalokki
13. peippo (Karjalan peippoja suurin osa)
14. telkkä
15. sinisorsa
16. naurulokki
17. pulu eli kesykyyhky (Viipurin linna klo 16)
18. varpunen
19. ruskosuohaukka 1k
20. korppi
21. hiirihaukka
22. pajulintu
23. räkättirastas
24. harakka
25. törmäpääsky (n. a20 Kiviniemi)
26. rantasipi 2 (Kiviniemi)
27. punavarpunen (Musakka 20.5. klo 6.30)
28. satakieli 3
29. kuikka
30. käpytikka
31. peukaloinen
32. punarinta
33. pikkusieppo
34. viherpeippo
35. mustapääkerttu
36. käki
37. kultarinta
38. laulurastas
39. sirittäjä
40. vihervarpunen
41. punakylkirastas
42. kaulushaikara
43. pensaskerttu
44. kirjosiippo
45. käenpiika 2
46. sinitiainen
47. lehtokerttu
48. hernekerttu
49. leppälintu (Pyhäjärven kirkon paikka klo 9.20)
50. valkoposkihanhi a75
51. naakka
52. räystäspääsky (Pyhäkylän koulu)
53. taivaanvuohi (Pyhäjoki)
54. töyhtöhyppä
55. harmaasieppo
56. ruisrääkkä 1 (Taubilan kartanon jättiputkipelloilla)
57. rautiainen
58. mustarastas
59. kivitasku (Kahvenitsa)
60. pensasirkkalintu 2 (klo 10.30 Kahvenitsan rantapelloilla)
61. pikkulokki (Kahvenitsa-järvi)
62. tukkasotka
63. punasotka
64. kiuru
65. pensastasku
66. pajusirkku (Salitsanranta, koulun ranta)
67. ruokokerttunen
68. tikli
69. tiltalti (Vuohensalo, Laatokan ranta)
70. isokoskelo
71. merimetso 4 muutolla Pyhäjärvellä
72. silkkiuikku
73. punatulkku 1k (21.5. klo 8.00 Musakka)
74. keltasirkku (Antti Pyläksen talon paikalla)
75. niittykirvinen
76. metsäkirvinen (Taipale tuntemattomien sankarivainajien hauta)
77. närhi (Taipaleen linnoitus)
78. metso
79. hömötiainen (Järisevääntien alku)
80. metsäviklo (Musakka 22.5. klo 4.00)
81. pikkuvarpunen (Musakka 22.5. klo 7.25)
82. sepelhanhi n. a200 (Musakka 22.5. klo 7.55)
83. kuhankeittäjä (Muolaa metsämarkket klo 11.40)
84. kurki 2 (suolla lähellä Viipuria)

Västäräkillä urakkaa poikasten ruokkimisessa.

Haarapääskypari Musakalla.

Majavapuroa Järisevässä.

Vilakkalan lintukosteikolla nauru- ja pikkulokkiyhdyskuntaa.

Isä ja poika ensimmäistä kertaa yhdessä Pyhäjärvellä

Toukokuuisella matkalla Pyhäjärveä ja Sakkolaa kiertämässä olivat myös isä ja poika, **Orjo Pärssinen** ja **Atte Keinonen**. Orjolle maisemat olivat ennestään tuttuja, mutta poikansa Atte oli ensimmäistä kertaa Karjalassa.

– Ehdottomasti tärkein asia, jonka toteutumisesta ei ollut matkan alkaessa varmuutta, oli mahdollisuus käydä isän entisen kotitalon paikalla, joka paloi muutama vuosi sitten ja paikalle on rakennettu uusi talo, toteaa Atte.

– Tulevaisuudessa toivon kyllä vielä pääseväni uudelleen Karjalaan ja tutustumaan tarkemmin Pyhäjärveen. Kyllähän sitä aina on tuntenut vahvaa vetoa ja kiinnostusta sinne, onhan minulla molemmilta puolilta sukujuuret vahvasti Karjalassa: isän molemmat vanhemmat olivat Pyhäjärveltä ja äidin isä on Ruskealasta.

Vaikka yhteinen käynti Karjalassa oli ensimmäinen, isä ja poika ovat aiemminkin tehneet yhteisiä reissuja eri puolille maailmaa:

– Vuoden 2008 maaliskuussa matkasimme Kiinaan Shanghaihin ja Pekingiin, ja reissu keskittyi metsätalouteen, elinkeinoelämään ja kulttuuriin. Kiinassa pääsimme tutustumaan myös kahteen suomalaiseen paperitehtaan. Etelä-Amerikassa Argentiinaan ja Brasiliaan matkustimme 2008 lokakuussa, ja tämä matka keskittyi maa- ja metsätalouteen, elinkeinoelämään ja kulttuuriin.

Atte Keinonen työskentelee markkinointipäällikkönä äitinsä **Anneli Keinosen** yrityksessä Sastamalan Keikyällä. Yritys valmistaa mm. lahjatavaroita, sisustustarvikkeita ja käsinpainettuja tekstiileitä, joita myydään Keikyällä, verkkokaupassa ja jälleenmyyjien välityksellä. Yritys toimii Keikyän vanhassa meijerissä, joka on kunnostettu atejeemymläiksi.

– Olen ollut yrityksessä nyt kolme vuotta. Kehitämme kiihtyvällä vauhdilla vaatetuspuolta ja ryhmämatkailupalveluja Sastamalan alueelle, jossa meillä on vahva osaaminen. Unohtamatta kuitenkin juuria, jotka ovat sisustus- ja lahjatavara puolella. Uutuutena valikoimaan on tulossa miesten mallisto, josta ensimmäisenä on markkinoille tuotu miesten kauluspaita.

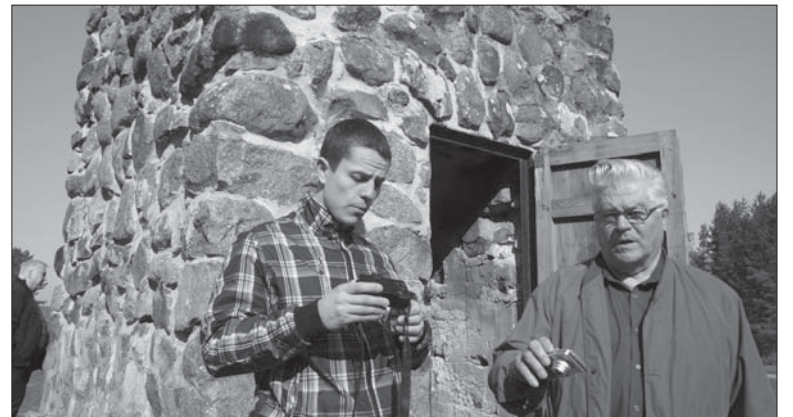
– Seuraava suurempi projekti on jälleenmyyjien lisääminen.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Vuohensalon ilmajuurimänty on monen kotiseutumatkajaajan suosima kuvauspaikka, ja muistopotreitin itsestään otattivat myös Atte ja Orjo.

Atte Keinonen ja Orjo Pärssinen Pyhäjärven lahjoitusmaatalonpoikien patsaalla. Valokuvia kertyi kummankin kameraan runsaasti.

Meri Backus o.s. Pusa täyttää 85 vuotta

Lahdessa asuva **Meri Backus** syntyi 20.6.1926 Pyhäjärven Rotjanlahdessa. Merin vaiherikas elämä on kerrottu jo aikaisemmin lehdessämme, mutta muistellaan vielä joitakin asioita. Hänen vanhempansa olivat **Aino o.s. Hämäläinen** Kirvusta ja **Väinö Pusa** Pyhäjärven Rotjanlahdesta. Molemmilla vanhemmilla oli oma menestyvä yritys. Evakkoon lähdettiin Suojärveltä.

Merin ja hänen hollantilaisen aviomiehensä **Jack Backuksen** ensi tapaaminen ja joka sitten myöhemmin johti nuoret avioliittoon, oli myös erikoisuudessaan vailla vertaa.

Elettiin toisen maailmansodan aikaa. Saksalaiset miehittivät Hollannin. Jack opiskeli Amsterdamin teknillisessä korkeakoulussa lentomekaanikoksi. Saksalaiset miehittäjinä tulivat koululle ja valitsivat viisi poikaa Saksan armeijaan. Pojille annettiin kaksi vaihtoehtoa. Siirtyä armeijan mukana Venäjän rajalle tai mennä Suomen Lappiin Kemini tehtäville. Pojat valitsivat Suomen. Poikien elämä saksalaisten palvelijoina oli inhottavaa ja he yrittivät monta kertaa karata. Kolme poikaa, Jack heidän joukossaan saatiin kiinni, heidät siirrettiin Venäjän puolelle Alakurttiin.

Jack ja Meri 1947.

Pojat karkasivat sieltäkin ja suomalaisten upseerien ja Suomessa asuvan Hollannin konsulin avulla heidät saatettiin Kauhavan lentosotakoululle ja sieltä matka jatkui 27.9.1944 laivalla Ruotsiin ja sitten Englantiin Englannin kuninkaallisen ilmavoimien lentotukikohtaan.

Meri vanhempineen asui Kauhavalla. Merin äidillä oli parturi-kampaamoliike. Jackin tukka oli ”vankeudessa” venähtänyt ja hän meni ennen Ruotsiin lähtöä Aino Pusan parturiin. Kukaan parturineideistä ei ymmärtänyt saksaa eikä englantia ja niin haettiin kielä opiskellut Meri hätiin. Tulkkaus onnistui hienosti ja se oli myös Jackin ja Merin kohdalla molemminpuolista rakkautta ensi silmäyksellä. Meri oli koko

ajan isän tarkan valvovan silmän alla.

Meri opiskeli Porvoon Naisopistossa, mutta nuorten kirjeet kulkivat tiheästi Porvoon ja Englannin väliä. Monta mutkaa oli nuorten tapaamisessa, mutta 13.1.1947 Hollannissa tapahtui Merin ja Jackin siviilivihkimys ja kuukauden kuluttua Jackin oman katolisen seurakunnan kirkollinen vihkimys. Meri on evankelisluterilainen. Perheeseen syntyi tytär **Henrietta Geralde Marianne**.

Merin elämässä kaikki oli hyvin. Jack oli työssä Enskilän lennontukikohdassa. Meri hoiti nuorenparin kauden tilavaa kotia ja Jackin sukulaiset ottivat ystävällisyydellään Merin heti omakseen. Hollannissa puhutaan flaamia ja sitä ei Meri alkuun osannut, josta tulikin sitten harmittava tapaus.

Meri halusi itse hoitaa kauppaostokset. Hän meni pienen kylän kauppaan ja kysyi jotain asiaa saksaksi. Myyjät kyllä ymmärsivät saksaa, mutta kukaan ei ollut tietääkseen kysymyksestä. Muutenkin palvelu oli todella työkeää ja ylimielistä. Meri ihmetteli asiaa miehelleen. Jackia nauratti suunnottomasti. ”Nehän luulivat sinua saksalaiseksi, joita todella vihaamme ja ni-

mittelemme heitä bryseleiksi, vähän samaan tapaan, kun te sanotte venäläisiä ryssiksi”.

Seuraavan kerran kun tarkokas Meri meni kauppaan, hänellä oli puhe valmiina. ”Olen naimisissa hollantilaisen miehen kanssa, joten olen hollannin kansalainen. Synnyinmaani on Finland, maa, josta olen hyvin ylpeä. Olen esitellyt nyt itseni ja toivon saavani asiallista palvelua”. Silmänräpäyksessä käytös muuttui ja monien anteeksipyyntöjen jälkeen madame Finland sai aina mitä parhainta palvelua asioidessaan.

Viiden vuoden kuluttua tuli Merin isältä viesti Suomesta, hän oli perustanut ison tekstiili liikkeen Pohjanmaan Kutomo Oy:n Lahteen. Isä toivoi, että Meri tulisi auttamaan liikkeen hoidossa. Backukset muuttivat 1952 Lahteen ja Jack sai kielitaitoisena heti työpaikan Lahden rautateollisuudesta. He jäivät pysyvästi Suomeen.

Parasta elämässäni on ollut työ ja rakkaus lähimmäisiin

Mutta mitä kuuluu tänä päivänä Merille, kun odotellaan syntymäpäivää? Elämänmyönteisenä ja iloise- na hän kertoi elämästään.

Asun edelleen omakotitalossani. Valmistan joka

päivä aterian, saunan lämmittämisen kahdesti viikossa ja voin ikäni huomioon ottaen kohtalaisesti. Käyn Lahden Pyhäjärvikerkossa ja toimin myös Martoissa. Aikaisemmin kävin usein Hollannissa ja muuallakin Euroopassa sukulaisien ja ystävien luona, mutta ne matkat ovat jääneet. Heihin pidän yhteyttä kirjeitse ja puhelimitse. Tyttäreni Henrietta asuu lähellä ja hän käy luonani joka päivä. Minulla oli hyvä ja onnellinen avioliitto melkein 60 vuotta. Jack kuoli 2006 ja kaipa- paan häntä vieläkin. Tässä iässä ei enää laadita elämälle suuria suunnitelmia. Mutta kyllä se silloin aikoinaan oli parasta elämässä, kun oli mieleinen työ, josta sai tuloja elämiseen ja lisäksi oli hyvät ihmissuhteet muihin yrittäjiin sekä molemminpuolista rakkautta ja kiintymistä lähimmäisiin, lapsen ja mieheeni.

Oletko käynyt matkoillasi entisessä Karjalassa?

– En kertaakaan, enkä mene ikinä. Pärssisen Seija ja Antero olisivat kyllä huolehtineet ja hoivanneet minua matkalla, mutta en lähde. Minulla on lapsuudesta niin kauniit ja hyvät muistot Karjalasta ja ne haluan säilyttää. Venäläisten tekemisiä en lähde ihmettelemään. Kun se Karjala on meiltä ryöstetty, niin tehkööt nyt sillä mitä tahansa.

– Ollessani kotimaassa tai ulkomailla olen aina ollut ylpeä suomalaisuudesta, johon lisään heti perään, että sydämeltäni ja sielultani olen myös täysverinen karjalainen.

Näin siis Meri Mirjam Backus Lahdesta. Oikein sydämelliset syntymäpäiväonnittelut sekä hyvää terveyttä

SALME RINTALA

Meri ja tytär Henrietta.

Turku näytti parastaan ja myö kyll tykättii

Olipa ihmeellinen kokemus nähdä kuuluisa Turun palo vuonna 1827 melkein live-näyttelyssä kulttuurikeskus Logomossa. Se on kulttuurikeskus ja Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden päänäyttämö Turun päärautatieaseman lähellä sijaitsevilla, entisillä veturitalleilla. Hienosti rakennettu kulttuurivuoden nimikkonäyttely tuo tulen merkillisen lähelle. Näyttelyssä kokee hyvin havainnollisesti tulen luonnontieteellisen ja kulttuurihistoriallisen tarinan ja rinnalla selviää paljon Turun historiasta. Tämä tapahtuu tiiviisti nykyaikaista multivideotekniikkaa ja muita hienouksia käyttävin keinoin. Elämykset ovat aikuisellekin huikeita, mutta eniten näyttely oletettavasti puhuttelee lapsia ja lapsenmielisiä.

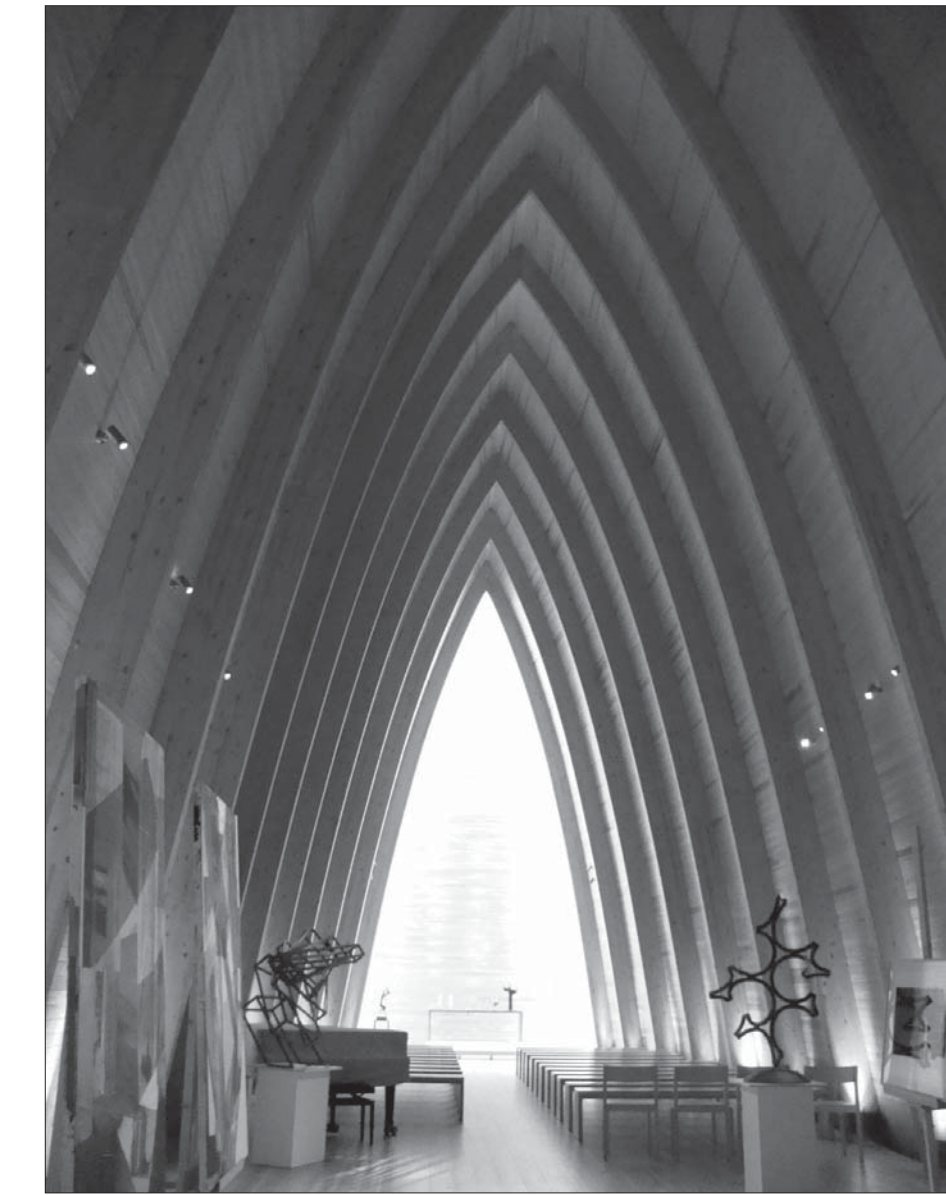
Logomon muista näyttelyistä osa vaihtuu vuoden mittaan. Meillä oli käynnillämmme mahdollisuus tutustua mm. tasokkaisiin valokuvanäyttelyihin Liisa ihmeimaassa ja Tom of Finland, joka esittelee maailmankuulun suomalaisen homoeroottisia taidevalokuvia.

Hyvä opastus kruunaa retken annin

Vpl. Pyhäjärvi-seuran ja Kurkijoki-seuran jo kolmantena peräkkäisenä vuonna yhdessä toteuttaman kevätretken ohjelma rakennettiin yhteistyössä Turun kaupungin matkailutointa pyörittävän Turku Touringin kanssa. Lähtijöiksi ilmoittautui lähes 50 henkeä, mutta puolenkymmentä jäi viime hetken sairastumisten yms. ”rannalle”.

Meillä oli viiden ja puolen tunnin ajan mukanaamme ammatinsa osaava opas **Eeva Turpeinen**, joka osasi niin kohteisiin liittyvät faktat ja tarinat kuin kertoa linja-auton kierrellessä kohteesta toiseen myös siitä kulttuurivuoden annista, jota ei yhtene päivään olisi saanut millään mahdollutettua. Paljonhan kulttuurivuoden annista on nähtävissä ja koettavissa vain tiettyyn aikaan. Kannattaa omatoimista matkaa sinne suunnitellussa ehdottomasti huolella perehtyä ohjelmiston ennakkotietoihin.

Keinutuolien kokoontumisajo on esimerkki retkipäiväämme, toukokuun viimeiseen lauantaihin osuneista kertaluonteisista tapahtumista, johon ”osallistuminen” katsojana oli mahdollista. Linja-automme mateli Aurajoen itäpuoleista rantakatua, opas kertoi niin silmiemme edessä uudelleen rakenteilla olleen Myllysillan dramaattisen romahduksen historian kuin korjaustöiden etenemisenkin. Ja heti perään Turun kaupunginteatterin ohjelmiston hienouksista, Aurajoen yli liikennöivästä Föristä ja – kas vaan yks

Yleisnäkymä sisääntulosta alttarille päin Matti Sanaksenahon suunnittelemassa Pyhän Henrikin ekumeenisesta taidekappelissa.

kaks vastarannan kadulla ja joen ylittävällä kävelysillalla kirkasvärinä erottuvista, paikallaan lojuvista, ehkä 10 kiikkustuolista. Oli siis ”nähty” sekini happening.

Uuden kirkkoarkkitehtuurin mestariluomus

Olimme valinneet ensimmäiseksi kohteeksemme Hirvensalossa sijaitsevan, Pyhän Henrikin ekumeenisen taidekappelin. Ulkoa päin rakennusta on luonnehdittu kuparikylykseksi kalaksi tai aaltojen vihreäksi huuhtomaksi nurin käännetyksi veneeksi.

Äjätys kappelista syntyi jo vuonna 1963 abiturienttipoiika **Hannu Konolan** aivoituksissa. Kansalais-hankkeena rakennettu kappeli vihittiin käyttöön helmluntaina 2005. Sen erittäin taitavaa ja tunteisiin yksinkertaisuudellaan vetoavaa suomalaista arkkitehtuuria ovat käyneet ihastelemassa useat tuhannet arkkitehdit ympäri maailmaa ja lisäksi kymmenet tuhannet muut kävijät, turistit ja pyhiinvaltaajat. Nyt kesällä siellä oli esillä kulttuuripääkaupunkivuoteen liittyen espanjalais-taiteilijoiden teoksia.

Taidekappelin rakentaminen aloitettiin runsaan vuosikymmenen suunnitteluprosessin jälkeen. Jo ennen rakennustöiden aloittamista arkkitehti **Matti Sanaksenahon** suunnittelema rakennus sai kansainvälistä huomiota muun

muassa Venetsian Bien-nalessa, maailman merkittävimmässä arkkitehtuurinäyttelyssä. Taiteilija **Hannu Konola**, kappeli-idean isä, on tehnyt korkeat lasimaalaukset alttarin sivuseinille. Pysähdyimme oppaan ehdotuksesta kokeilemaan kirkon mainiota akustiikkaa laulaen yhdessä Maa on niin kaunis. Kurkijoke-laisten retkeläisten joukossa oli useita kuorolaulun harrastajia ja siksi tuo laulu-tuokio, samoin kuin retken päätöskahveilla oppaalle kiitokseksi kajauttamamme Jo Karjalan kunnailla lehtii puu jäivät mieleen onnistuneen päivän yksinä kohokohtina.

Onnellinen sattuma elämysten kertaamisen kannalta oli, että retkeä seuraavana sunnuntai-päivänä televisioitiin jumalanpalvelus juuri tuolta taidekappelista ja saarnan piti alun perin pappina työskennellyt, kappelin muotokielen ideointia kehittänyt taiteilija Hannu Konola.

Näimme myös osan kappelin vieressä merimaise-miin avautuvalla kalliolla sijaitsevasta Lounais-Suomen syöpäyhdistyksen palvelu- ja toimintakeskus Meri-Karinasta, jonka ravintolassa nautimme retken lounaan.

Käsityöläismuseo ja muuta perinteistä Turkua

Turun tuomiokirkkoon emme tällä kertaa ennättäneet, vaikka se on useim-

pien Turussa retkeilevien ohjelmassa. Turun palolta säästynyttä alkuperäistä 1800-luvun alkupuolen Turkua on nähtävillä Luostarinmäen käsityöläismuseon kortteleissa. Museotalueen portilla olevassa Kisälikahvilassa nautimme maukkaista marjapiirakoistaan ja muista leivonnaisistaan tunnetun paikan iltapäiväkahveet. Nopsajalkaisimmat ehtivät napata museokaupasta hauskoja tula-aisia ennen kotimatkaa.

Paljon jäi näkemättä Euroopan kulttuuripääkaupungiksi ansioillaan kohonneen Turun annista. Mutta ehkä jotain ennättää lisää sillä reissulla, kun osallistuu Karjalan Liiton kesäjuhliin

Alttaripöydällä kevään kukkia ja espanjalaistaiteilijan veistos.

Ossiän Svensson, Paavo J. Paavola, Kirsti Jäskeläinen ja Aino Paavola kuuntelemassa Turun palon 1827 aikaisista tapahtumista palossa mustaksi hiiltynyttä kortteliympäristöä esittävässä osassa Tuli on irti -näyttelyä

17.-19.6.2011 Turussa. Nähtyäni esitteet ja perehdyttyäni vuoden ohjelmatarjontaan leikittelin hetken sillä herkullisella ajatuksella, että muuttaisi Turkuun asumaan vaikka vaan huhtikuusta lokakuulle nautiskellakseen kulttuurista kum-

malki puolel jokka oikei olan takkaa! Saman kaltaisia aatoksia tuntui vilisevän monen retkellämme mukana olleen mielessä, kun kuunteli palautteita koetusta

KAARINA
PÄRSSINEN

Kokeilimme Ekumeenisen taidekappelin hienoa akustiikkaa virittämällä laulun Maa on niin kaunis. Vasemmalla eturivissä pyhäjärveläisistä Eija Savolainen, Veijo Savolainen ja Marjatta Savolainen, toisessa rivissä vasemmalta Anja Pärssinen, Aino Paavola ja Paavo J. Paavola.

Henkipaton ihmeelliset seikkailut jatkuvat: ”Kyllä mies merten takaa palaa, mutta harva mies turpeesta”

JATKOJA edellisestä numerosta 5/2011

Vankilakierre alkaa

Edellä kerrottiin, miten **Toivo Kaasalainen** joutui heimokansan petollisen menettelyn vuoksi vangiksi Venäjällä. Nyt alkoi toinen ihmeellinen selviytymistarina, osuipa se kenen kohdalle hyvänsä. Toivoa lähdettiin kuljettamaan Petroskoihin tutkittavaksi.

Vankina Petroskoissa

Toivo joutui Petroskoissa kellarivankilaan useaa eri kansallisuutta edustavan kahdenkymmenen vangin joukkoon. Vankilan vahtimestarina oli Aunuksessa useita vuosia suutarina toiminut suomalainen. Hänen tehtävänään oli toimia kuulusteluissa suomalaisten tulkkina. Tästä tehtävästä kokemusta saaneena hän jakoi neuvoja Toivolle, että valehtelee niin paljon kuin suinkin osaat.

Näin myös tapahtui. Toivo kertoi kuulustelijoille tuleensa vapaaehtoisena Suomesta pu-naisten puolelle ja oli innokas liittymään heidän joukkoonsa. Tutkimuksen tu-loksena oli, että Toivo päätettiin lähettää Pietariin, missä hänellä oli mahdollisuus liittyä punakaartiin. Kohtelu Petroskoissa oli jokseenkin siedettävä verrattuna siihen, mitä jälkeenpäin seurasi.

Toivo siirrettiin kuulustelun jälkeisenä päivänä Lotinapeltoon, missä kuulustelut jatkuivat kaksi viikkoa. Tutkijoina olivat suomalaiset punaupseerit, mm. **Eino Rahja**. Toivoa haukuttiin siivottomasti ja häneltä vaadittiin sotilaallisia tietoja Suomesta. Muu kohtelu oli samankaltaista. Samaan aikaan tuotiin Lotinapeltoon Aunuksessa kiinni jäänyt suomalainen nuorukainen. Heidät lähetettiin yhdessä välittömästi Pietariin.

Kuolemantuomio Pietarissa

Pietarissa heidät sijoitettiin jälleen kylmään kellariin suuren vankijoukon keskuuteen. Kuulusteluja, jotka kestivät taukoamatta joka päivä kaksi viikkoa, johti surullisen kuuluisa punapäällikkö **Jukka Rahja**. Ruokaa sai vuorokaudessa puoli naulaa leipää ja vettä tarpeen mukaan. Kuulusteluissa kiristettiin rintamätietoja Suomesta ja kun niitä ei saatu, tuomittiin kuolemaan. Kuolemantuomio oli määrä toimeenpanna seuraavana aamuna.

Toivo vietiin aamulla vahvasti vartioituna eräälle pihalle. Siellä hänet komennettiin seinää vasten seisomaan. Ryhmä aseistettuja miehiä asettui ampumavalmiina pihan vastakkaiselle puolelle. Jukka Rahja omas-

Toivo Kaasalainen haudallaan.

sa persoonassaan saapui myös paikalle. Rahja halusi vielä lisää tietoja ja tunnustusta siitä, että Toivo olisi vakooja. Kun tunnustusta ei herunut, komensi Rahja sotamiehet ampumaan. Toivo luuli viimeisen hetken tulleen ja luki itseksensä hiljaisen ru-kouksen.

Yhteislaukaus pamahti. Toivo ei ollut uskoa itseensä. Hän tunsu olevansa vahingoittumaton. Ampumisen oli ollut vain koe. Sotilaat olivat ampuneet ”tyhjiällä panoksilla”.

Surkeaa aikaa Korohvoissa ja Spalernajassa

Ampumiskomedian jälkeen Toivo vietiin Pietarissa hyvin kuuluisaksi tulleen Korohvoin vankilaan, jossa venäläiset kuulustelivat. Kuulustelut kestivät pienin väliajoin yhtämittaa kolme vuorokautta.

Kuulustelumenetelmät olivat kerrassaan ruokotomia, kuolemantuomiolla uhkailua ja kidutusta. Tälläkään kertaa tietoja Toivolta ei herunut. Seurauksena oli siirto vieläkin kuuluisampaan Spalernajan vankilaan.

Spernajassa vallitsi kaaos ja kurjuus. Kuuden vangin koppiin sullottiin viisi-toista kurjassa tilassa olevaa nälkäistä vankia, joita vielä nälkäisemmät syöpä-läiset ahdistelivat. Vuoteita tai vuodevaatteita ei ollut. Ruokana vuorokaudessa oli puoli naulaa leipää ja heinäsooppaa, jossa saattoi olla sitkeä hevosenlihan kappale.

Joulukuun 16. päivä – Toivon syntymäpäivä – oli hänelle onnenpäivä. Hän pääsi vankilan käytävien ja rappujen lakaisijaksi. Tästä tehtävästä oli hänelle etua. Hän sai työssä liikuntaa ja

vähän parempaa ruokaa. Toisaalta hän sai nähdä vankilan kurjuuden koko kaameudessaan. ”Komento oli kerrassaan eläimellistä”.

Vankien päivittäisillä kävelytunneilla kävi selväksi, että joukossa oli 23 suomalaista vankia. Heistä ainoastaan kaksi selvisi ”elävänä rannalle”.

Elämän kurjuutta tässä vankilassa kuvaa se, että voimissaan oleva Toivo-sotilas painoi lähes 90 kiloa, mutta Spalernajassa painoi oli ainoastaan 52 kiloa.

Tshekan tyrmässä Moskovassa

Helmikuussa vuonna 1920 Toivo ja eräs toinen suomalainen – ainoat suomalaiset eloon jääneet – siirrettiin Korohvojan vankilan kautta Moskovaan. Täällä heidät vietiin Tshekan tyrmään, jossa ei enää kuulusteltu. Vangit pantiin täällä töihin ja palkaksi he saivat vähän säädylisempää ruokaa. Kohtelu oli niin ikään siedettävämpää.

Toivolla oli kunnia päästä paikallisen Tshekan päällikön suosioon. Hän sai käydä päällikön kotona pilkkomassa puut. Rouva – jo päällikön kolmas – oli Toivolle hyvin ystävällinen ja antoi Toivolle silloin tällöin pienen makupalan. Rouva ei voinut ymmärtää, että puita voisi sahata yksin. Niinpä hän auttoi puun pittelemisessä Toivon sahatessa. Todettakoon, että puita ei sahattu kellarissa, vaan kivitalon neljännen kerroksen loistohuoneistossa.

Toivo siirrettiin syksyllä Tshekan vankilasta Putskin vankilaan, jossa oli noin 3000 vankia. Täällä vangit oli jaettu ryhmiin puolue-mielipiteittensä mukaan; äärimmäiset kommunistit, ns. vasemmisto, anarkistit ja epävarmat, joihin Toivokin luettiin.

Toivo sai jälleen erikoiskohtelun. Hän pääsi sairaalaan sairaita hoitamaan. Siellä oli ruoka parempaa ja puhtausta siedettävää. Jälleen 16. joulukuuta – syntymäpäivänä – Toivo sai yllätyksen. Hän pääsi leipuriksi. Työ oli kovaa, mutta elämä vapaampaa ja ruoka kunnollista. Vanki tarvitsi rahaa. Niinpä leipää varastettiin ja myytiin varti-joille 1000 ruplaa/naula. He taas myivät leipää edelleen kaupunkilaisille 2 500 ruplaa/naula.

Toivo teki töitä leipomossa koko vankilassaoloajan, kunnes maaliskuussa 1921 Suomen ja Venäjän välillä vahvistetun rauhansopimuksen nojalla pääsi vapaaksi. Vankeusaika päättyi tähän, mutta nyt alkoi jälleen uusi seikkailu ennen kuin hän pääsi astumaan kotimaan kamaralle.

Paluu kotiin alkaa

Vapautuminen vankilasta toi luonnollisesti helpotuksen, mutta nyt oltiin vielä Moskovassa. Pääsy ”vapaaan Venäjänmaan” sydäimestä kotimaan kamaralle vaati vielä monta seikkailua – jopa neuvokkuutta.

Vapautuminen vankilasta Moskovassa

Virallinen vapautuminen tapahtui vuona 1921 pitkäperjantaina kello 7.00 Venäjän aikaa illalla. Toivon ohella vapautettiin 6-7 muuta kuka mistäkin syystä vangittua suomalaista. Leipomossa vallitsi vankien kesken hyvä toverihenki. Vanki, joka siirrettiin muualle tai vapautettiin, sai toverien keräämänä mukaansa ruokatarpeita ja 15 000 ruplaa rahaa.

Vankilasta annettiin vangille vapauspassi, jonka voimassaoloaika oli vain kolme vuorokautta. Kun Toivo astui ulos vankilan portista, se hetki tuntui juhalliselta. ”Pistiniikka vartija” ei seurannut enää mukana. Tuntui uskomattomalta, että vihdoinkin monien koettelemusten jälkeen pitäisi olla vapaa mies.

Ensimmäinen yö vapaudessa

Ensimmäinen yö kului Moskovan eteläisen rautatieaseman asemahuoneen penkillä. Toivo meni välittömästi aamulla Suomen konsulaattiin, mutta siellä virallisia asioita voi hoitaa vasta seuraavana päivänä – olihan nyt pitkäperjantai.

Konsulaatista neuvottiin kuitenkin ulkomaalaisia varten tarkoitettu vapaa matkustajapaikka. Siitä tuli Toivolle ja hänen vapautetuille tovereilleen majapaikka peräti kahdeksi viikoksi.

Kansainvälisessä ”kortteerissa” vietetyn yön jälkeen vapautetut menivät Suomen lähetystöön. Vankilasta saamansa passin nojalla he saivat asiakirjan maininnalla, että tietyn pykälän mukaan henkilö oli vapaa matkustamaan Suomeen. Matka olisi kuitenkin mahdollista vasta silloin, kun ylimääräinen juna Suomesta tulisi hakemaan pakolaisia. Lähetystö oli tässä asiassa voimaton.

Lähetystön passilla sai silloisten määräysten mukaan viikoksi riittävät kuivat muonat ja eräänlaisen ruokakortin, jolla sai kerran päivässä keittoruokaa. Ruokajonossa oli tavaton tungos ja korttien tarkastajilla kiire. Ruoka-annoksen saatuaan ruokakorttiin merkittiin kosmuskynällä viiva. Puute ja kurjuus oli opettanut joukon viisaaksi – liike-miestöimintaa virisi. Kosmuskynällä tehty merkintä pyyhittiin pois ja miehet menivät uudelleen ruoka-

jonoon. Näillä keinoilla selvitettiin noin kaksi viikkoa. Vuoroin käytiin ruokajonossa ja vuoroin torilla myymässä sapuskoita – etupäässä leipäannoksia.

Oppaan avulla Pietariin

Muuta mahdollisuutta päästä Suomeen ei ollut kuin odottaa pakolaisia noutavaa juna.

Sattuma tarttui peliin. Eräässä ruokapaikassa miehet tapasivat suomalaisen, joka lupasi neuvoa keinot ja toimittaa nyt jo 11 henkiseksi joukoksi kasvaneen suomalaisryhmän Pietariin. Kättä päälle – asia sovittiin.

Venäjällä ei voinut matkustaa ilman erikoispassia. Matkalipun ostamiseen vaadittiin tällainen erikoispassi. Sen jälkeen sitä ei kysytty, ainoastaan matkalippu piti näyttää. Oppaaksi tarjoutunut henkilö kävi Moskovassa paikallisen asemapäällikön pakeilla selittäen, että hänellä on vietävänä 11 suomalaista Pietariin. Passit heillä on kunnossa, mutta heille tarvitaan oma vaunu. Asia lupeni suunnitelman mukaan. Yöllä kello yksi ryhmä vietiin erikoisesti heitä varten varattuun härkävaunuun. Sekaan tuppautui kaikenlaista kansaa, miehiä ja naisia niin, että vaunu oli ääriään myöten täynnä. Osa matkustajista osoittautui matkan varrella vapaamatkustajiksi.

Näillä rautateilla monet kokenut opas neuvoi ryhmäläisiä, että kun junailija tulee kysymään matkalippua, niin alkää olko ymmärtävinnänne hänen puheestaan mitään, vaan näyttäkää lähetystöstä saamaanne passia. Kun junailija saapui, kukaan ryhmästä ei ollut ymmärtävinään hänen puheitaan. Opas, jolla matkalippu oli laillisessa kunnossa, tarjoutui nyt tulkiksi. Hän selitti, että lukuun ottamatta lähetystön antamaa passia muut matkapaperit olivat jossain toisessa vaunussa suomalaisille määrättyllä kuljettajalla. Junailija käski seuraavalla asemalla esimään ryhmän kuljettajan ja lupasi tulla seuraavalla aseman välillä tarkastamaan matkaliput uudelleen.

Nyt näytti olevan uusi ja entistä parempi pulma edessä. Opas, joka osoittautui oikein tekijämieheksi, neuvoi edelleen: ”Kun junailija tulee, niin sanokaa hänelle, että ryhmälle määrätty kuljettaja onkin poistunut junasta ja paennut vieden mennessään kaikki ryhmämme rahat, matkatavarat ja passit”. Kun junailijalle tehtiin selkoa asiasta, hän kirosi hyvin karkeasti, satti ja sanoi vihoissaan: ”Ei teistä suomalaisista saa selvää millään.”

Ryhmä saapui vihdoinkin Pietariin. Eihän junailija voi-

nut heitä junastakaan poistaa. Opas, joka tunsu myös pietarilaiset tavat, kertoi asemalla olevan vastassa sotilaspatriitit. He tarkastavat jokaisen asemalle saapuvan paperit. Juna oli tupaten täynnä väkeä ja asemalle syntyi melkoinen tungos. Taitavalla opalla oli seuraava suunnitelma valmis. Matkustajajonon vieressä tarkastuspaikan ohi hän kulki suomalaisryhmän edellä, näytti taskustaan vetämäänsä suurta asiakirjatukkaa ja kertoi tarkastajalle, että hänellä on kuljettavanaan yksitoista suomalaista vapautettua sotavankia ja vaati läpipääsyä. Kiireessään venäläiset sotilaat eivät vauvutuneet tutkimaan asiapapereita, vaan päästivät koko ryhmän tarkastuspisteen ohi.

Toivo muiden muassa oli nyt Pietarissa. Täällä ryhmäläiset erotessaan kiittivät opasta, jonka henkilö-lisyydestä saati ammatista suomalaiset eivät saaneet pienintäkään käsitystä.

– Entäs nyt? Suomalaiset olivat jälleen oman onnensa nojassa Pietarissa.

Oman onnensa seppä Pietarissa

Yö kului jotenkuten Pietarissa. Aamulla oli löydettyä Suomen lähetystö. Toivo joutui koko paluumatkan aikana ryhmän puhe-mieheksi. Lähetystössä ei luvattu välitöntä mahdollisuutta palata Suomeen, koska aiempia pyrkijöitä oli runsaasti jonossa. Lähetystö antoi kuitenkin ryhmälle näkkileipää ja margariinia sekä hankki vapaan ulkomaalaisille tarkoitetun majapaikan. Sieltä heille annettiin kortti, jolla he saivat vapaasti leipää ja muita elintarvikkeita.

Jälleen liikemiehen vaitot heräsivät. Elintarvikkeita hankittiin sekä rehellisesti että ”fuskaten”. Ylimääräiset elintarvikkeet myytiin torilla nälkää näkeville venäläisille.

Pois pääsystä ei näyttänyt olevan tietoa lähitulevaisuudessa. Elanto oli kaikin puolin heikkoa. Toivo oli pakotettu vaihtamaan Moskovassa hankkimillaan rahalla ostamansa hyvän puuvun Pietarissa kelvottomiin rääsyyhin. Väli-rahalla oli hui- maava – puoli miljoonaa ruplaa. Nämä rahat hupe- nivat kuitenkin suomalaisryhmän yhteisiin tarpeisiin.

Elämä Pietarissa alkoi pitkästyttää. Toivo kävi jokainen päivä lähetystössä otamassa selvää, eikö olisi mitään mahdollisuutta päästä kotimaahan.

– Kaikki oli turhaa. Toivo ihmetteli ryhmän jäsenille, että kun olemme selviytyneet 600 virstan päästä Moskovasta Pietariin, niin emmekö selviytyisi onnellisesti vielä Pietarista 31 virst-

tan päähän Rajajoelle.

Joukossa oli suuri osa rajaseutulaisia ja heistäkin useita ”gulasherausasioissa” Pietarin ja Suomen välillä liikkuneita. Kokemus oli jälleen avuksi. Nämä ”liikemiehet” osasivat selittää, että Pietarista lähdettäessä rautatievaunut pidetään muutaman aseman välillä avonaisina. Lähestyttäessä Rajajokea, ovet suljetaan. Ryhmän jäsenet tekivät suunnitelman. He ostivat matkaliput eräälle väliasemalle ja päättivät jatkaa sieltä jalkaisin pitkin metsiä Rajajoelle. Jollakin tavalla ryhmälle järjestyivät myös matkaohjeet ja karttapiirokset.

Pietarista Rajajoelle

Seurue osti matkaliput ja astui junaan. Matkaseurana oli paljon uteliaita, jotka tahtoivat tietää, mihin kyseinen ryhmä oli matkalla.

Suomalaiset selittivät menevänsä tekemään tiettyä työurakkaa. Työnjohto ja työkalut olivat menneet jo edellisessä junassa. Selitys oli uskottava. Määräasemalle päästyään ryhmä vaelsi metsään suunnistamaan niin kauan kaivatulle Rajajoelle. Samoiltuaan metsissä ja kylät kiertäen uuvuksissa, mutta intoa täynnä, he saapuivat vihdoinkin 24. huhtikuuta kello 4.00 aamulla Rajajoen rannalle.

Uimalla omalle puolelle

Tarkastettuaan, ettei kummallakaan puolella ollut vartiomiehiä, Toivon kumppanit alkoivat etsiä metsästä riukuja joen ylittämistä varten. He nähtävästi pelkäsivät keväistä kylmää vettä ja joen vuolasta virtaa.

Toivo ei ollut uskoa silmiään, että tuon kymmenmetrisen joen toisella rannalla olisi kotimaan kamara. Hän ei jäänyt odottamaan mitään apuneuvoja joen ylittämiseksi, vaan lausui kumppaneilleen:

”Kun kerran olen yli kaksi vuotta uneksinut tämän virran rannalle pääseväni, en hukkaa hetkeäkään sen yli pääsemiseen”. Viimeiseksi muistokseen venäläisille Toivo heitti risaiset kenkensä rannalle ja ui toiselle puolelle. Kaikki ryhmän jäsenet tekivät samoin. Sanojin kuvaamaton oli se tunne, joka valtasi Toivon mielen. Hän tunsii pitkän vankeusajan jälkeen isänmaan kamaran jalkojensa alla.

Omalla maaperällä

Päästyään Rajajoen yli ryhmän jäsenet totesivat olevansa kuin toisia miehiä. He tunsivat olevansa oikeusvaltiossa, jossa kieli ja muut ilmiöt eivät tuottaneet häitää.

Käveltyään noin kaksi kilometriä maihinnousupaikasta he päätyivät Mustapohjan kylään, jossa he eräässä talossa kuivattelivat vaatteita, saivat kahvia ja voileipää. Sieltä heidät

opastettiin tullivartioiden luokse.

Joukossa oli kaksi, jotka eivät halunneet kohdata vartiota vaan lähtivät omille teilleen.

Loput yhdeksän miestä menivät vartiokonttoriin, josta heidät ohjattiin kaksi viikkoa kestäväan karanteeniin.

Kotipitäjässä ei tunneta

Jokainen ryhmän jäsenistä joutui Terijoen karanteenisä tarkkoihin tutkimuksiin. Miehistä otettiin selville kotipaikka, muut asiaan kuuluvat seikat ja se, kuinka he olivat joutuneet Venäjälle.

Kuulustelijoille vastattiin totuudenmukaisesti. Tutkijat olivat lähettäneet Toivon osalta tiedustelun Pyhäjärven nimismiehelle ja kirkkoherranvirastoon. Toivohan oli pari vuotta aiemmin haudattu asianmukaisessa järjestyksessä Pyhäjärven hautausmaahan! Vartioiden tuli viiden päivän kuluttua tieto, ettei siellä tunneta kyseistä miestä.

Saatuana tämän tiedon vartijat tulivat Toivoa kohtaan ylseäksi. Epäluulo heräsi. Toivoa luultiin vakoojaksi ja valehtelijaksi. Toivo otti asian rauhallisesti pohdittien mielessään, että kaipa sitä täällä selvittää kun kerran on venäläistenkin kanssa tultu toimeen.

Toivo sai pyynnöstään kirjoittaa kolmelle pyhäjärveläiselle henkilölle asiasta. Hän kirjoitti kirjeen silloiselle suojeluskunnan paikallispäällikölle **Jalmari Pussalle**, kauppias **Väinö Pussalle** ja eräälle maanviljelijälle. Kirjeessään Toivo kysyi syytä, miksi häntä ei tunneta kotipitäjässään.

Muutaman päivän kuluessa Toivo kutsuttiin uudelleen kuulusteluun. Hänelle annettiin avattavaksi kaksi suojeluskunnan esikunnan leimalla varustettua kirjettä, joissa käskettiin päästämään mies heti vapaaksi. Saapuneessa kirjeessä selitettiin, että Toivo on kyllä haudattu, mutta käsialasta ja muista seikoista päätellen kirjeen kirjoittaja on sama Kaasalainen, joka katosi Aunukessa.

Toivo sai kirjeitten mukana hieman tupakka- ja matkarahaa. Loppuun oli lisätty lause: ”Kyllä mies merten takaa palaa, mutta harva mies turpeesta”.

Karanteenajan päätyttyä ja lääkärintarkastuksen jälkeen Toivo pääsi 10. toukokuuta lopullisesti vapaaksi. Kotiin saavuttuaan vanhan äidin ilo oli sanoin kuvaamaton. Toivo sai veltensä kotona tilaisuuden lukea seppelenuhat, jotka hänen ystävänsä olivat viimeiseksi muistoksi laske-neet hänen hautakummulleen. Toivo sai myös itse tilaisuuden seisoa omalla siunatulla hautakummullaan.

KAUKO
HINKKANEN

Kaatuneiden päivän retki Sastamalaan:

Talvisodan sytyttyä uusikirkkolaisia evakuoitiin Kiikkaan

Pääkaupunkiseudun uusi-kirkkolaiset suuntasivat Kaatuneiden muistopäivän aamuna Kiikkaan, jonne talvisodan sytyttyä suuri joukko uusikirkkolaisia siirrettiin. Ensimmäiset uusikirkkolaiset evakot saapuivat aikoinaan Kiikan kirkkoon kesken jumalanpalveluksen. Se oli ollut silloin mukana olleille vaikuttava kokemus.

Nyt 15.5.2011 kevätretkeläisten bussi saapui Kiikan kirkolle riittävän ajoissa, jotta mukana olleet Karjalaisen siirtoväen muistomitalin saaneet veteraanime **Kerttu Appelblom**, **Kalevi Liljeqvist**, **Aili Nikkanen** ja **Milja Rusi** saattoivat laskea ennen messua muistokukkamme Karjalaan jääneiden vainajien muistomerille. Se pystytettiin 1953 uusikirkkolaisien, pyhäjärveläisten ja muiden Kiikkaan evakuoitujen aloitteesta. Kukkien laskijoista Rusi ja Liljeqvist olivat aikoinaan Kiikassa evakossa. Messun jälkeen Sastamalan Kiikan kappeliseurakunnan, kaupungin ja kansalaisjärjestöjen sekä veteraanien edustajat lasivat seppeleet sankarivainajien, Karjalaan jääneiden vainajien sekä vuoden 1918 melskeissä surmansa saaneiden muistomerkeille.

Kalevi Liljeqvist kertoi, että Kiikan sankarihautaan on haudattu kahdeksan uusikirkkolaista sankarivainajaa, joiden kaikkien hautaisissa hän oli ollut läsnä. Kiikan sankarihautassa leppää myös useita kanneljärveläisiä ja muista Kannaksen pitäjistä kotoisin olleita sankarivainajia.

Muutamia uusikirkkolaisia asettui asumaan Kiikkaan pysyvästi. Myös talvisodan uusikirkkolaisia evakkoja on haudattuna Kiikan kirkkomaahan. Allekirjoittaneen isoäiti Ulla Rasimus (s. Toivonen) evakuoitiin ensin Kiikkaan, sieltä Karkkilaan ja lopuksi Taivassaloon. Hänellä oli hyvät muistot Kiikan ajalta. Milja Rusi oli samasta kylästä kuin isoäitini ja Kalevi Liljeqvist naapurikylästä, joten Kiikkaan evakuoidit uusikirkkolaiset lienevät olleet pitäjämme länsiosista. Niin ovat myöskin Anttalan kylästä evakuoidut Anttalaiset, joista osa asettui pidemmäksi aikaa Kiikkaan. Mutta jatkosodan jälkeen Suomenlahden rantapitäjän Uudenkirkon väestö sijoitettiin lähemmäksi rannikkoa. Asuinpaikat määrättiin Salon seudun paikkakunnille Angelniemi, Halikko, Karuna, Koski Tl, Marttila, Perniö, Sauvo ja Somero.

Pääkaupungin uusikirkkolaiset -seuran lisäksi toiminnassa ovat Uusikirkkoseura Salossa, Turun Uusi-

kirkkokerho, Imatran kerho ja Uusikirkko-Säätiö.

Pyhän Olavin kirkossa krusifiksi Pyhäjärven kirkosta
Kiikan kirkolta matka jatkui 1997 tuhopoltettuun ja vuosina 1997-2003 talkoovoimin jälleenrakennettuun Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon.

Asiansa hyvin hallinneet oppaat syvensivät tietojamme Pyhän Olavin kirkon historiasta ja avasivat meille **Osmo Rauhalan** alttarin ja saarnatuolin alueen töitä ja **Kuutti Lavosen** lehtereiden maalauksia. Kirkkotilan toukokuinen koleus auttoi omalta osaltaan ymmärtämään, miten haastavissa olosuhteissa taiteilijat ovat joutuneet työtään tekemään. Vaikka maalaukset ovat hienoa nykyäikaista kirkkotaidetta, niiden lähtökohtina ovat samat Raamatun aiheet, joita **Anders Löfmark** 1700-luvulla kuvasi Tyrvään 1500-luvun alussa rakennettuun kivikirkkoon.

Myös tässä kirkossa kohetasimme muistutuksen karjalaisten evakkotaipaleesta vaikuttavalla tavalla. Vpl Pyhäjärven kirkosta pitäjäläisten mukanaan tuoma krusifiksi on sijoitettu Pyhän Olavin kirkon alttariseinälle.

Uudenkirkon kirkot ja seurakunnat

Maaliskuussa kuukausittain talvisaikaan kokoontuvien Pääkaupunkiseudun uusikirkkolaisten vieraana oli paimiolainen **Arimo Lähdeniitty**, joka on antaumuksella paneutunut Uudenkirkon kirkkojen ja seurakuntien historiaan. Tässä poimintoja hänen esitelmästään.

Uusikirkkolaisia retkeläisiä valmistelemissa kukkien laskemista Kiikan kirkkomaalla muistomerille, vasemmalta Kerttu Appelblom, Milja Rusi, Aili Nikkanen, Inke Luukka, Kalevi Liljeqvist ja Maijaliisa Kalliomäki.

Osa Uudenkirkon talvisodan evakoista siunattiin matkansa päätteeksi n.s. rivihautaan Kiikan kirkkomaalle. Siellä juhannussunnuntaina 24.6.1990 Kiikan seurakunnan aloitteesta ja toimesta paljastetun muistopaaden teksti kertoo alueelle haudatun kaikkiaan 41 kanneljärveläistä, 11 uusikirkkolaista ja 30 muuta siirtolaista vv 1939-1949.

Uusikirkko kuului luovutetun Karjalan vanhimpiin pitäjiin. Seurakunnan perustamisen aikoihin sen alueella Kaukjärvellä sijaitti jo Pyhän Birgitan kappelikirkko. Jumalanpalvelukset olivat roomalaiskatolisia pitkälle 1500-luvun puolelle.

Uudenkirkon viimeisin Pyhälle Johannekselle omistettu kaksoisristikirkko rakennettiin 1800 ja se jouduttiin polttamaan 4.12.1939. Siinä oli 1600 istumapaikkaa ja sitä käytettiin ahkerasti, sillä valtakunnallisen tilaston mukaan

Uusikirkko oli kirkossakäyntiaktiivisuudessa yhdennellätoista sijalla 1936.

Halilan parantolan alueella oli oma kirkko, joka oli ennen korjausta ollut ortodoksikirkko. Nyt vuodesta 1993 alkaen se taas palvelee ortodokseja. Autonomian aikana Uudella-

kirkolla oli runsaasti venäläisiä kesävieraina, mutta myös pysyvinä asukkaina. Heitä varten rakennettiin useita kirkkoja ja perustettiin 1854 ortodoksiseurakunta.

Itsenäisyyden aikana Uudenkirkon ortodoksinen seurakunta oli huomattavasti pitäjää laajempi. Uudellakirkolla toimi 1900-luvun alussa myös roomalaiskatolinen tyttöjen sisäoppilaitos (luostari).

Turussa 1.7.1945 pidetty Uudenkirkon seurakunnan 500-vuotisjuhla aloitti vuosittaisen pitäjäjuhlaperinteen. Seuraavan kerran pitäjäjuhlaa vietetään 7.8.2011 Salossa.

MAIJALIISA
KALLIOMÄKI

Kirjoittaja on
Pääkaupunkiseudun
uusikirkkolaiset ry:n pj

Loimijoen kalamiehet Pietarin kalansaalnin kimpussa

Muutaman viime vuoden touko-kesäkuun vaihteessa ovat **Jorma Inkinen, Risto Äikiä, Yrjö Inkinen** ja **Reino Äikiä** kokoontuneet verkkokalastuksen merkeissä Huittisten Loimijoen kuhan kutu-aikaan. Kun tuomi lopettaa kukintansa ja kun kataja tuoksuu ja haavan lehdet ovat entisen markan kokoisia, on paras hetki.

Yleensä se on juuri touko-kesäkuun vaihteessa. Reino on joutunut oikein valokuvasta näyttämään, kuinka hän on saanut muutama vuosi sitten 7,5-kiloisen kuhan verkostaan. Pari vuotta sitten sai pyhäjärveläiset taustat omaava **Atri Savolainen** (vanhemmat **Albert** ja **Anna Savolainen**) Loimijoen yli 10 kilon kuhan.

Näin suuret kalat ovat jääneet toistaiseksi vielä haaveeksi. Pari vuotta sitten otetussa kuvassa kalamiehet on kuvattu 7,5-kiloisen hauen kanssa. Vuoden 2010

kalastus myöhästyi reilun viikon matkaesteiden takia, mutta nyt eivät esteet haitanneet pyyntiä. 29.5. laskettiin neljä 60 mm-verkkoa Loimijokeen ja seuraavan aamun nosto yllätti kalastajat. Tosin mitään suuria vonkaleita ei nyt tarttunut verkkoon, mutta kolmen kuhan, kymmenen säynävän ja lukuisten lahjojen yhteispainoksi todettiin tarkassa punnituksessa peräti reilut 36 kiloa.

Valitettavasti kalojen lukumäärää ei huomattu laskea, mutta kyllä se alle 153 kalan jäi, joka raamatun mukaan on se Pietarin kalansaalnis. Ensi keväänä sitten taas uudestaan.

REINO ÄIKIÄ

Jorma Inkinen, Reino Äikiä, Yrjö Inkinen ja Risto Äikiä v. 2009 punnituksessa.

Ohessa vuoden 2011 kalansaalista, yhteispaino oli yli 36 kiloa. Kuva: Yrjö Inkinen.

Sortanlahti tutuksi

Parissa viime lehdessä olen etsinyt tietoja Sortanlahden taloista. Tarkoituksena on ollut vuodelta 1939 olevaan karttapohjaan numeroita ja antaa nimet mahdollisimman monelle talon asukkaalle.

Jo tähän asti onkin selvitystä saada runsaasti aikaseksi. Niin **Suoma Saari** kuin **Eila Räikkönen** ovat lähettäneet nimilistan taloista. Eräin osin tiedot poikkeavat toisistaan ja parhaillaan niitä tarkistetaan. Koulupiirin haja-alueet Haapala, Rautakorpi, Myllymäki ja Vernitsaan johtavan tien varsi ovat suhteellisen selkeitä. Sen sijaan itse niemessä ja ns. asemakaava-alueella on vielä selvittävää. Mukaan työhön on saatu myöskin **Urpo Peltola**, joka omalla tahollaan tarkastelee talojen asukkaiden nimiä. **Aini Kyllikki Jääskeläinen** o.s. **Pärssinen** Parikkalasta soitti ja kertoi viime lehdessä Sor-

tanlahden tyttöjen kuvatekstissä olleen virheen. Yhdessä Hinkkasten tyttöjen kanssa kuvassa ei suinkaan ollut Leskisen tytöt vaan Matti Pärssisen tytöt Toini, Saini ja Aini Kyllikki. Pärssisten talo sijaitsi aikoinaan Haapalassa ja muuttivat v. 1929 Saapruun ja uudeksi omistajaksi tuli Lappalainen. Isän vanhemmat jäivät edelleen Haapalaan, joten kyllä siellä käytiin Hjördis Lukan ja Yrjö Ritvolan sinänsä erittäin tarkat muistitukset ja kertomukset perustuvat 1920-luvun alkupuolelle ja monien talojen asukkaat olivat talvisodan alkuun mennessä vaihtuneet ja osa taloista oli tuhoutunutkin.

Lehdessä ollut lentokuva Sortanlahdesta on myöskin 1920-luvulla otettu. Harvinainen yksityiskohta kuvassa on pieni saari lahden keskusta. Jokainen musta neliö tarkoittaa asuintaloa. Mikäli samassa talossa asui useita perheitä, olisi tärkeää tietää kaikkien asukkaiden sukunimet. Mikäli riittävä varmuus noin 70 perheen kotitalosta saadaan, voidaan ajatella väritetyn kartan painattamisesta. Jo tässä vaiheessa voi-

ole ei myöskään sotaa edeltäneissä kartoissa.

Vanhoja valokuvia on jo eri arkistoista kertynyt jonkin verran. Oheisena vielä tarkennettu kartta Sortanlahden keskustasta. Jokainen musta neliö tarkoittaa asuintaloa. Mikäli samassa talossa asui useita perheitä, olisi tärkeää tietää kaikkien asukkaiden sukunimet. Mikäli riittävä varmuus noin 70 perheen kotitalosta saadaan, voidaan ajatella väritetyn kartan painattamisesta. Jo tässä vaiheessa voi-

daan todeta, että Sortanlahti ei suinkaan ollut mikään kyläpahanen. Matkaoppaat voisivat pysäyttää Konevitsaan menevät autot esim. Sortanlahden entisen koulun kohdalle. Maastokohta löytyy kartasta helposti.

Lisätietoja ottaa edelleen vastaan Reino Äikiä osoite Nokkamäentie 256 32700 Huittinen puh. 040-769 5775 sähköposti reino.aikia@netti.fi

REINO ÄIKIÄ

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: larjava@gmail.com tai 050 3425027 Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-lehden seuraava numero ilmestyy heinäkuussa, aineistot toimitukseen: HUOM! viimeistään pe 1.7.2011. mennessä.

TAPAHTUMAKALENTERI

Sukututkijat ja sukuseurat, Sylvään koululla tavataan lauantaina 16.07.2011 klo 11. Aloitetaan Pyhäjärven karttatiedoilla 1760-luvulta nykypäivään. Jatketaan perehtymällä Pyhäjärven asukkaisiin 1750-luvulla ja päädytään pyhäjärveläissukujen omiin tilaisuuksiin. Otapa omat tutkimustietosi mukaan. Kysymyksiä varmasti löytyy. Sukuseurat ja yhteisöt muistatthän varata kokoustilan järjestäjiltä. -Terveisin seminaarin johtoryhmä.

Pärssisen Sukuseura ry:n tiedotus- ja keskustelutilaisuus Sylvään koulun luokkatiloissa lauantaina 16.07.2011 klo 12.30-13.30. Tule mukaan seuramme toimintaa kehittämään. -Puheenjohtaja Antero Pärssinen.

Kaasalaiset hei! Kaasalaiset kokoontuvat Vpl. Pyhäjärvi-juhliilla Sastamalassa. Sukuseminaari alkaa lauantaina 16.7.2011 klo 11.00, jonka tilaisuuden jälkeen meille on varattu Sylvään koulun kokoustila käyttöömme. Tervetuloa Kaasalaisten jokavuotiseen tapaamiseen ja Vpl.Pyhäjärvi-juhliin. - Yrjö S. Kaasalainen.

Montruan, Pöhlölän ja Kalamajan jakokunta tiedottaa. Jakokunnan kokous ja kesäjuhla pidetään Sastamalan Keikyän seurakuntatalossa (Pehulankaari 6) la 6. elokuuta 2011. Katso tarkemmat tiedot: edellinen lehti.

Saunailta Karjalaisten kesäkodilla Jollaksessa Helsingin Laajasalossa keskiviikkona 10.8.11 klo 17.00 alkaen, laita nyt jo kalenteriisi! Ota mukaan omat saunomisvälineet ja uimapuku. Tarjolla on karjalaista, uunissa tehtyä herkullista hirssipuuroa sekä pientä korvausta vastaan kevyttä purtavaa kahvin ja teen kera. Voit ottaa halutessasi mukaan myös omat eväsi ja juomasi. Kesäkotit löytyy kartoista osoitteesta Meri Perttilänpolku 8, Villingin saarta vastapäätä. Julkisilla kulkuneuvoilla sinne pääsee reittiä metrolla Herttoniemen asemalle ja sieltä Jollakseen lähtevällä bussilla nro 85. Bussista jäädaan pois Villingin tiehaarassa, missä on viitta Karjalaisten kesäkodille ja -kahvilaan. Kävelymatkaa Jollaksentieä pitkin on 1,2 km. Tiedustelut Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com tai Kaisa-Liisa Korhonen 050-5905433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Tervetuloa, myös vaikka päättäisit asiasta vasta samana päivänä!

Ukkosen sukuseura ry. (Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki). Sukukokous ja sukujuhla on hotelli Ellivuoreessa (Ellivuorentie 131, Sastamala) 13.8.11 alkaen klo 13.00. Ruokailun hinta 22 euroa / aikuinen, lapset 11 euroa, sisältää täytekkukahvit. Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 31.7.11 mennessä: Raimo Honkasalolle (040-7208732), Tuija Ukkoselle (040-7534241) tai Marja-Leena Juholalle (marja-leena.juhola@luukku.com). Tervetuloa sukulaisia tapamaan! - Sukuseuran hallitus

Sastamalan seudun Museo on avoinna 1.6.-31.8.2011 ke klo 12-18, to-su klo 12-16. Muina aikoina sopimuksen mukaan. Juhannuksena 24.-26.6. museo on suljettu. Osoite: Jaatsinkatu 2, 38210 Sastamala.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:

Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Salme Rintala ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Sivunvalmistus:

Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:

Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e tekstissä.....0,80 e pienin ilmoitus.....20 e Hintoihin lisätään alv. 23%

Pyhäjärvi-tuotteita lahjaksi ja omaan käyttöön

Vaakunapaitoja edullisesti esim. lahjaksi ja asuksesi kotiseutumatoille juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL. Kappalehinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur.

Dokumenttiefokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, tulossa lisäpainos DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postitus-

kulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.